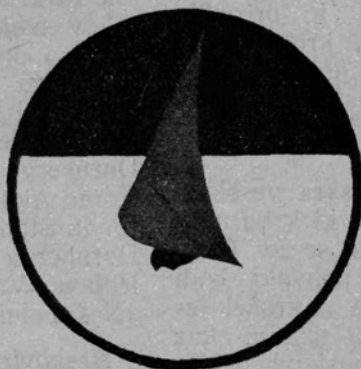

NAŠ ČOLNIČ

1924

Vsebina :

Ob sedemdesetletnici	206	Krščanski pokret it. mladine	222
Pomenki	208	V šolo	225
Mi gremo naprej!	213	Stoletja pričajo	225
Točnost	216	Petje	228
Na Cerkljanskem	217	Društveni vestnik.	
Evhar. shod v Tolminu	221		

Uredništvo sporoča, da je moralo izostati za prihodnjo številko več člankov (n. pr. Le pijmo ga!) in veliko dopisov. Razlog smo omenili že zadnjič: Radi nerednosti v plačevanju naročnine, se je moral obseg »Čolniča« skrčiti. Dajte pridno agitirati in točno vposlati dopise! Preostalo objavimo prihodnjič.

Uprava naroča, naj se oni, ki ne dobivajo redno lista, obračajo le na Upravo (Riva Piazzutta 18) ne pa na Uredništvo (Corso Verdi 37.) Zadnji čas bi bil, da bi nemarneži poravnali naročnino. Izmed prejšnjih številčk »Čolniča« so na razpolago le številke drugega polletja. V upravi je še več velikih slik gospodinskega tečaja po 10 lir. Naročite!

Novejše vesti.

Idrija. Koncert, ki ga je priredila Kat. delavska družba je krasno izpadel. Didičeva dvorana je bila nabito polna udeležencev. Častitamo iskreno! Podrobneje poročilo priobčimo prihodnjič.

Tomaj. Vzletela je iskra veselega upa izpod odeje pepela, ki krije naše življenje! In ta iskra, ki se že iskri, je: dekliški krožek. S pohvalo bodi omenjeno, da je pobuda za krožek izšla iz tomajskih deklet samih, kar kaže, da bo inteligentnost teh deklet znala vzdržati krožek na površju, da krožek ne bo spet izgnil pod vodo. Dekleta, res v začetku so in tudi še bodo različne težave, toda bodite uverjene, da tista dobra volja, ki je krožek rodila, ga bo znala ohraniti tudi pri življenju, pravim pri življenju! Povedite krožek do njegovega smotra! Delo za našo boljšo bodočnost nima svoje centrale na brjarjih, ampak pri takih sestankih, kjer si na neomajni podlagi krščanstva izobražujemo um in srce. Bog Vas živi!

Pozdrave iz Bergama pošiljajo vsem društvnikom in društvnicam slovenski vojaki 3. regimenta gorske-

ga topništva. Posebno pozdravljajo one tovariše letnika 1903, ki so se vrnili v svojo domačijo in zopet delujejo po društvih. Kurinčič Alojz iz Iderskega, Daneu Ferdinand iz Opčin, Uršič Franc iz Tolmina, Tratnik Ciril iz Čekovnika, Vlad. Mrevlje iz Dornberga, Vončina Jož. iz Idrije, Koren Alojz iz Magozda, Nanut Viktor iz Štandreža, Josip Mrevlje iz Dornberga in Marijan Gomilšek iz Rojana. Vrle fante pozdravlja tudi »Naš Čolnič«.

Hrenovice. Sklenili smo, da začnemo z zidanjem začasnih društvenih prostorov. Upamo, da nam bo šla naša hranilnica na roko. Nameravamo imeti društveni praznik, duhovne vaje in redne mesečne sestanke. Kaj več o drugi priliki!

Bukovo. Pri nas se je ustanovil dekliški krožek, stvar, ki je zelo potrebna za dekleta, da se bodo mogle izobraževati in pripravljati na svojo bodočo nalogo. Imamo redne sestanke vsako sredo in soboto zvečer ter v nedeljo popoldne. Tudi za igro se pripravljamo, kar je pa malček sitno, ker nimamo primernih iger z samo ženskimi vlogami.

Zbirajte za „Naš dom“!

Razširjajte „Čolnič“!

Po zaključenih predavanjih so udeleženci sprejeli poslovnik Pevskega oddelka in izvolili naslednji odbor: načelnik D. Doktorič, zborovodja Al. Bratuž, tajnik J. Bratuž, odborniki: Frida Ščekova in A. Sever. Za cenzorja sta bila imenovana g. V. Vodopivec in g. Grbec.

Sestanek e potekel v prijaznem prijateljskem razpoloženju. O poslovniku bodo obveščeni vsi pevski odseki. Pod večer je načelnik D. Do-

ktorič v pristrčnih besedah zaključil to prvo večje zborovanje pevovodij po deželi, želeč mu obilnih uspehov.

Popravite! V avgustovi glasbeni prilogi »Čolnica« se je vrinila napaka, katero treba takoj popraviti. V kpletu »Čevljarska vajenčka« v drugem delu, kjer začne dvospev naj se v začetku nad prvimi tremi zlogi (Saj kdor je) glase note tako le: c in a, c in a, h in g.

Društveni vestnik.

Občni zbor Prosvetne zveze.

V smislu § 14. zvezinih pravil sklicuje podpisani odbor v nedeljo dne 26. oktobra

občni zbor
z naslednjim sporedom:

1. Poročilo zvezinega odbora.
2. Poročilo revizorjev.
3. Poročilo načelnikov prosvetnih oddelkov in predsednika okrožij.
4. Sprejem poslovnika.
5. Volitve novega odbora.

6. Slučajnosti.

K občnemu zboru so dolžna poslati vsa društva in okrožja svoje zastopnike. Društvom, ki štejejo nad 50 članov, pristojna za vsako nadaljno petdesetorico še po en glas.

Društva, okrožja, dogovorite se pravočasno o udeležbi pri sejah in sporočite število udeležencev obenem s predlogi tajništvu Prosvetne zveze!

Odbor Prosvetne zveze.

Fantje!

Fantje! V nedeljo, dne 12. oktobra poromamo na Sveto goro. Častna dolžnost vseh društev je, da se člani tega romanja udeležijo v čimvečjem številu. Hrano prinesite s seboj! Za spovednike bo poskrbljeno! — Odbor.

Dijaška zveza.

DZ je tekom teh počitnic priredila več socijalnih tečajev v manjšem obsegu. Vršili so se na Livku, v Tolminu na Otlici, v Tomaju, Zgoniku, pri Rebku (Kamnje) in drugod. Uspehi so bili lepi. Udeležba na vsakem povprek 15 tovarišev (-ic.) Povsod so se ustanovila provizorna okrožja z referenti.

Okrožne referente pozivlja centralni odbor, da pošljejo imena članov svojega okrožja z natančnim naslo-

vom na naslov: Dijaška Zveza (Lega studentesca), Corso Verdi 37, Gorica.

Tovariše in tovarišice prosimo, da se v smislu sklepov na tečajih naroče na »Naš Čolnič«, ki jih bo stalno prinašal »Dij. vestnik«. Kjer ni mogoče, da bi en sam zmogel naročnino, naj se jih združi več skupaj. Sicer pa je naročnina 6 Lir malenkostna.

Naprej, do zmage krščansko - socialnih načel! — Odbor DZ.

Gg. duhovniki! Z ozirom na to, da se bo vršil občni zbor Prosvetne zveze dne 26. oktobra, t. j. v nedeljo, vabimo gg. duhovnike k

enketi o prosvetnem delu,

katero sklicujemo v četrtek, dne 23. oktobra ob 9. uri dop. v Prosvetno zvezo, Corso Verdi 37. Namen te enquete je, dati pojasnila glede dela, ciljev, odnosov in potreb Prosvetne zveze.

Odbor.

Naš dom. Gg. poverjeniki, katerim smo poslali bloke za nabiranje deležev, naj nam jih gotovo vrnejo do 10. oktobra. Zadnje dni naj še enkrat začnejo z živahno agitacijo. Delež lahko podpiše v imenu društva tudi več članov. Bloke je treba poslati: Tajništvu Prosvetne zveze, Corso Verdi štev. 37.

Prireditve, o katerih je pisala »Straža« na podlagi ministerske izjave, so v praksi še vedno omejene na dovoljenje kvesture.

Okrožja.

Planinsko prosvetno okrožje je 31. avgusta priredilo okrožni izlet v Javorco pri Tolminu. Izleta se je vdeležilo 65 članov in članic društev okrožja. V Tolminu je bila ob 8. uri sv. maša za okrožje, katero je maševal č. g. tolminski katehet Pavlin, zakar se mu predsedstvo okrožja na tem mestu iskreno zahvaljuje. Pri sv. maši je pel cerkveni pevski zbor Poni-kovskega društva. Do Tolmina smo se peljali na petih vozeh odtod naprej smo šli peš proti Javorci. Družbo nam je delal tudi gosp. predsednik »Prosv. zveze« z gospo soprogo, katera sta se tudi vdeležila našega izleta. — Na Javorci smo si ogledali lepo spominsko cerkev, katero so v času vojne postavile vojaške oblasti v spomin padlim. Cerkev je res mojstersko delo, škoda le, da bode sčasoma razpadlo. Ko smo se dobro odpočili in pokrepčali iz nahrbtnika, nam je g. inž. Rustja napravil lep goimen izleta, še tembolj povečal in smo mu za njegov govor vsi izletniki jako hvaležni. Popoldne smo se vračali nazaj proti Tolminu, kjer nas je čakalo skupno kosilo. Po kosilu pa smo kmalu odšli nazaj proti domu, poslovivši se od prijazne goriške dvojice, skupno na vozeh, prepevajoč našo milo pesem. Z izletom smo na splošno vsi zadovoljni, posebno še, ker smo imeli ugodno vreme, čeravno je tako število težko držati v pravi disciplini in redu. To je prva prireditvev novoustanovljenega Planinske-

ga okrožja, upamo, da prihodnjo spomlad priredi okrožje kako večjo kulturno prireditvev ako bodo vsa društva delala v skupni prospeh, kar Bog daj!

Društva.

Štanjel. Z izrednim veseljem konštatiramo, da se je na pobudo vrljih fantov iz Štanjela začelo širiti prosvetno delo tudi po Krasu. V nedeljo 14. sept. je imel Zvezni tajnik sestanek društvenih članov in odbora iz Štanjela. Vsi navzoči so z navdušenjem poslušali predavateljeva izvajanja in določili podroben načrt za prosvetno delo na Krasu. Bog živi vrle fante!

Črniče. Na občnem zboru dne 14. sept. smo izvolili naslednji odbor: Podgornik R., preds., Lojk Jož., Aif Berbuč, Edv. Brankovič, Ant. Mavrič, Ant. Brankovič, Lojk France, odborniki in za pregledovalca računov: Volčič Jož. in Košuta Leopold.

Ajdovščina. Živahno društveno življenje okrog nas je poklicalo tudi naše društvo na dan. Začetkom avgusta smo sklicali občni zbor in izvolili naslednji odbor: Karol Žigon preds., Ivo Breclj podpr., Jožef Kožman tajnik, Jos. Fon taj. namestnik, Janez Furlan blag., Rezika Repič blag. nam., Ivanka Samec, J. Pivk in Krkoč Fr., odborniki. Naj bi novo društvo živelo in procvitalo!

V Poljubinu je imelo ondotno društvo svoj občni zbor dne 23. avgusta. Izvoljen je bil naslednji odbor: Leban Mih. preds., Manfreda Ant., podpred., Luznik Mih., taj., Luznik Franc, bl., Klinkon Jožefa, knjižničarka, Kenda Iv. in Kenda Justina, odbornika.

Šturje. Na občnem zboru, ki smo ga imeli koncem avgusta, se je sestavil naslednji odbor: Peter Semič preds., Jož Breclj podpr., Joška Valič tajnica, P. Repič blagajnik, Kristina Repič, A. Leban, J. Štucin, odborniki. Prestavljen je bil službeno na novo mesto g. J. Pivk, navdušen društvenik in izboren pevec. Želimo mu skorajšnjega veselega povratka!

likor naročnikov na »Čolnič«, toliko dobrih članov društva.

Iz Spodnje Idrije. Dne 14. sept. t. l. smo imeli pri nas občni zbor Kat. prosvete za leto 1923. Kakor že znano, je bilo tudi naše prej imenovano Kat. slov. izobr. društvo letos meseca jan. ukinjeno od vladajočih oblasti. Po dolgotrajni borbi smo vendar isto zopet obnovili a sedaj na občnem zboru pod imenom Kat. prosveta. Poslužili smo se tedaj z veseljem drobtinice svobode, katero nam je priboril naš neumorni gosp. drž. poslanec dr. Besednjak. Poročamo, da v času te borbe, notranje nismo popolnoma spali, vršile so se docela redne seje na katerih smo vedno razmotrivali in sklepali o tem, kako se društvo v bodoče ohrani. Za ves trud in požrtvovalnost v obrambo našega društva, pa smo iz srca hvaležni dosedanjemu predsedniku č. g. Lud. Likar, tuk. žup. uprav., ki je v tako težkih razmerah vodil društvo in tudi izpeljal na novo nam začrtano pot, le žal ker imenoma ne more več biti naš voditelj, iz raznih opravičljivih vzrokov, smo se udali njegovi želji. Obljubil pa nam je še nadalje svojo pomoč in sodelovanje.

Omislilo si je društvo letos tudi svoj tamb. zbor. Prosvetna zveza v Gorici nam je priskrbela godala, vadijo se možje in fantje. Ima tudi fantovski in dekliški odsek. Knjižnica deluje redno ob nedeljah in praznikih, o obsegu iste bomo poročali prihodnjič ko bo na novo vrejen zapisnik knjig. Knjižnica je precej bogata, vendar člani poprašejo vedno po novih knjigah. Dohodek iz leta 1923. L 812 75 stot., stroški L 329 25 stot. Novi odbor je sledeči: Predsed. Bajt Anton; podpr. Jan. Žonta; tajnik Jan. Krivec; blag. Jan. Jereb; knjiž. Rejec. Z navdušenjem in složno pojdemo na delo za cilje in vzore Katoliške prosvete in omike, v to nam Bog pomoz!

Pečine. Tukajšnje prosvetno društvo »Planinka« je priredilo dne 19. oktobra lepo uspelo veselico s petjem, deklamacijami in veseloigro v 3 de-

janjih »Na ogledih«. Med odmori je krasno sviral tamb. zbor iz Podmelca. Poleg domačega pevskega zbora je nastopil na odru tudi pevski zbor iz Slapa, z lepimi, dobro izvajanimi točkami. Par pesmi pa sta zapela oba zbora skupno.

Režisjo in igro sploh je vodil domači g. predsednik, petje pa okrožni pevovodja g. Iv. Laharnar. Po veselici je bilo srečkanje in šaljiva pošta je živahno delovala tako, da so v veselem razpoloženju hitro potekale ure. Obiskala so nas vsa sosednja društva in med mnogim občinstvom se je videlo precej inteligence. Vdeleženci so pokazali da zna naše ljudstvo ceniti pravo izobrazbo in kulturne prireditve. Le tako naprej!

Iz Loma. V nedeljo 19. okt. nas je obiskal g. zvezni tajnik. Zbralo se je v društvene prostore precej zavednih članov in članic. Gospod predavatelj je v pomenljivih besedah na kratko orisal pomen prosvetnega dela. Posebno je pohvalil prijateljsko vzajemno delovanje med kanalskim in tolimskim Lomom. Hvaležni smo mu iz srca za obisk.

Opatjeselo. Obiskal nas je v nedeljo 19. oktobra odposlanec Prosv. Zveze g. J. Kralj. Ob tej priliki smo se prijateljsko pomenili o vseh važnih vprašanjih. Osnoval se je ob tej priliki Fantovski odsek, ki je takoj začel s telovadbo. Telovadbo vodijo vadiitelji iz Mirna.

Dol-Otlica. Po dolgem času smo se zdramili tudi pri nas. V nedeljo dne 26. okt. smo imeli ustanovni občni zbor naše »Čitalnice«. Hvaležni smo Prosvetni zvezi, da nam je z nasveti in knjigami omogočila ustanovitev prepotrebnega društva. Krepko hočemo prijeti za delo.

Slap pri Vipavi. Sredi avgusta meseca smo imeli letni občni zbor, pri katerem je bil izvoljen za predsednika Alf. Volk in za tajnika L. Furlan. V odboru so najdelavnejši društveniki. Od takrat imamo redne mesečne seje in posojujemo knjige vsako nedeljo. Prostore smo dobili v praznem žup-

nišču. Sedaj, ko je minila trgatev, se hočemo še krepkeje oprijeti prosvetnega dela.

Straža pri Cerknem. Od revizije nadalje se opazuje v našem društvu prav živalno delovanje. Uvedli smo redne društvene in deklishe večere. Seje se vrše vsak mesec. Čez zimo hočemo še bolj poglobiti prepotrebno društveno delo.

V Fojani so ustanovili društvo »Slovenski Jez«. Vrlim briškim fantom vsa čast! Naj bi jih kmalu začeli posnemati sosodje!

Grahovo. Kakor je bilo sklenjeno pri okrožni seji v Bukovskem Vrhu dne 24. avg. t. l. se je Baško okrožje udeležilo Evharist. Kongresa v Tolminu. In sicer v tako obilnem številu, da takega števila ni bilo niti od daleč pričakovati. Prvotno je bilo dogovorjeno, da gremo peš, toda v zadnjem hipu smo morali vsled premalega upoštevanja discipline pri par društvih načrt spremeniti in se peljati z vlakom do Sv. Lucije. Da pa ne bo mogoče kakega nespোরazumljenja, morem tudi pripomniti, da sta bili društvi iz Zakojce in Bukova, častni izjemi, ker člani istih so prišli točno ob določeni uri na zbirališče.

Upajmo, da postanemo tudi v tem oziru boljši.

Dne 21. sept. pa priredi okrožje izlet v Nem. Rut. O poteku izleta bomo poročali. Bog živi!

Zakojca, dne 30. avgusta se je vršil pri nas občni zbor društva, ki se ga je udeležilo okrog 30 članov. Odbor ostane dosedanji.

Seja baškega okrožja se je vršila dne 24. avg. v Bukovskem Vrhu, v

navzočnosti sedmih odbornikov, kateri so sklenili oz. obravnavali sledeče: 1. Zapisnik zadnje seje se prečita, ter vzame na znanje. 2. Uredi se odplačilo stroškov za socialni tečaj. 3. Sklene se tudi, da se okrožje 8. sept. t. l. korporativno udeleži Evharističnega kongresa v Tolminu. (Zbirališče 8. sept. ob 5. uri zjutraj pred cerkvijo na Grahovem. 4. Nadalje priredi okrožje 21. sept. t. l. izlet v Nemški Rut. (Zbirališče 21. sept. ob 7. uri zj. v prostorih »Kmet. bral. društva« na Koritnici) 5. Priporoča se društvom da ustanovijo v *društvih dopisne urade za redno* in stalno dopisovanje v »Naš Člonič«, in v druge liste. 6. Ustanovi se *okrožna knjižnica, s sedežem v Zarakovcu* (p. d. pri Humarju). Posel knjižničarja prevzame g. Fr. Humar. Podrobnosti o tem se uredijo pri prihodnji seji. 7. V zimski sezoni se priporočajo društvom *predavanja, tozadevni program naj določijo društva sama*, posebno še to, o čem želi večina članov, da naj bi se predavalo. 8. *Okrožni občni zbor*, se je sklenilo odložiti do februarja 1925. Nato se je seja zaključila. Prih. seja se bo vršila v Zakojci, dne 12. oktobra t. l. — Bukovski Vrh, dne 24. avg. 1924. Fr. Golob, tajnik.

Udeleženke gospodinskega tečaja, katerim je vodstvo izposodilo tri knjige, naj jih blagovolijo vrniti na naslov: inž. Rustja J., Corso Verdi 37. — Slike gospodinskega tečaja (večje) ima na razpolago Uprava »Čolniča« Riva Piazzutta 18. Slika stane 10 lir.

Poslovnik Prosvetne zveze je dokončan. Članom, ki bi ga hoteli ogle dati, je na razpolago vsak pondeljek in četrtek v zveznem tajništvu.

„Čolnič“ naročiš pri upravi „Našega Čolniča“, Riva Piazzutta 18, Gorica.

Kam pošiljajte dopise? Na uredništvo „Čolniča“, Corso Verdi 37, Gorica.

9

Sedemdesetletnemu Nadpastirju

*Prisrčno pozdravljen iz duše vesele,
Z višav in nižav naš iskren Ti pozdrav!
Pogum, nadpastir Ti prevdane dežele,
Ne plaši se truda, ne boj se težav!*

(S. Gregorčič).

Ob sedemdesetletnici

Nj. Prezvišenosti kneza in nadškofa dr. Fr. Sedeja.

Dne 10. oktobra 1854. se je rodil v Cerknem kmetskimi starišem deček, ki so ga krstili na ime Franc. Kot otrok se je igral ob Cerkljansčici in Zapoški, delal mline in jezove z blata in palčic in skakal bosonog po vasi. Iz otroka se je razvil deček. Obiskoval je zasilno ljudsko šolo pri domačih kaplanih, vmes pa pasel očetovo čredo. Bistro glavo so kmalu spoznali. Nekega jesenskega dne — kmalu bo od tedaj šestdeset let — mu je mati spekla popotnico in z očetom sta šla čez Čuro in Čepovan peš v Gorico v latinske šole. Pred njim so hodili isto pot rojaki Močnik, Jeram in Čerin.

In začelo se je življenje slovenskega študenta! Osem dolgih let, katera so pa hitro minila, kajti brihtni glavi leta hitro tečejo. Vsako leto trikrat v Gorico, trikrat iz Gorice! Ob začetku, za Božič, za Vel. noč in ob koncu leta.

Po tisti cesti mimo sv. Valentina,
Kjer je rajžal z Libušnjega Šimen.
Tam je bolni se vozil Krilan.
Kragelj z Modreje in Simon Rutar.
Jože Ivančič in Jože Fabjan,
Jože Fabijan in Jože Ivančič
in njiju neredni — Ivo Zoran.
Šorli iz Melcev, resni Soški,
vedri Kocjančič, resni Kofof,
Winkler cesarski, naš Tone Gregorčič
tam so mnogič speli domov.

Leta 1873. je osmošolec Franc Sedej položil zrelostni izpit na gor. gimnaziji. Na razpotju življenja mu izbira ni bila težka. V čvrstem telu je bila tudi čvrsta duša. Ožariena od vere Kristusove, prešinjena od ljubezni do Boga in bližnjega, je njegova duša iskala resničnega idealizma in ga našla v duhovskem poklicu.

Mladi abiturjent je še isto leto stopil v goriško centralno semenišče. Po štirih letih, v katerih so se mu odprli zakladi bogoslovne vede in prave krščanske askeze, je bil dne 26. avgusta 1877. posvečen v duhovnika; nakar je pel v Cerknem pred oltarjem sv. Ane novo mašo. Pod dekanom Jeramom je bila ta prva.

Po kratkem kapelovanju v domači vasi, ga je nadškof Gollmayer poslal v dunajski Avgušținej, kjer je kmalu položil doktorski izpit iz bogoslovja. Ko se je vrnil v Gorico je bil imenovan za profesorja bogoslovja v semenišču, kjer je pripravljaj mlade duhovnike na njihov poklic. Njegova pridnost, učenost in pobožnost niso ostale skrite. Pozvali so ga zopet na Dunaj v Avgušținej. V zavodu, kjer se je nekoč nahajal kot učenec, je postal ravnatelj in dvorni kaplan. V teh letih se je posebno poglobil v študij starega zakona. Bil je zvest sotrudnik takrat tostvarno priznanega strokovnjaka dr. Tschokke-a in tudi sam veliko pisal. Poleg spisa o sedmih

letih egipčanske lakote je stalno zalagal »Dom in Svet« s spisi o babilonski in asirski kulturi in »Rimskega katolika« z versko zgodovinskimi spisi.

Ker ga je kardinal Missia — mož blagoslovljenega spomina — na Goriškem potreboval, ga je pozval vnovič v Gorico, mu izročil vnovič profesorsko mesto, stolno župnijo in kanonikat. Na vseh teh mestih je uspešno deloval tudi pod nadškofom Jordanom. Toda biser se sveti povsod in ne ostane skrit. Po smrti nadškofa Jordana so izbrali stolnega župnika msgr. Sedeja za goriškega nadškofa. Dne 21. februarja 1906. je sv. stolica njegovo imenovanje potrdila in 25. marca istega leta je bil posvečen in ustoličen.

Od tedaj imamo v njem gorečega, zvestega in požrtvovalnega nadpastirja, ki z nami živi in trpi, nas uči in svari, tolaži in krepi, vedno kažoč pot resnice in življenja.

Ni tu prostor in kraj govoriti, kaj je svojim vernikom naš nadškof. Samo nekaj ne smemo pozabiti.

Mi smo mladi — on pa je eden naših največjih mladinoľjubov. Z mladino se je ukvarjal skoro vse življenje v Gorici in na Dunaju. Bil je vedno med mladimi bogoslovci.

Na Dunaju je bil on tisti mož, na katerega se je v tistih časih opirala peščica kat. akademikov. Nahajal se je med ustanovitelji »Danice«. Prva pravila je on potrdil in pregledal. Za zasluge v prid dunajskega kat. dijaštva je bil imenovan častnim članom »Danice«.

V svojih dunajskih letih je bil tudi član in odbornik visokošolskega podpornega društva.

Prišla so zopet goriška leta. Zopet ga vidimo med mladino, med svojimi bogoslovci.

Komaj pa je zasedel nadškofijsko stolico, že je bila njegova prva misel — škofijska gimnazija in zavod.

In v svoji ljubezni ni jenjal, dokler ni zrastle ono veličastno poslopje, največji kras goriškega mesta, škofijski zavodi, katere gotovo vsi poznate. Je ta hiša, dom mladine, pravo semenišče duhovnikov. In ko nas je vojska razkropila, se je naselil sredi svojih mladih bogoslovcev v Žatični, iščoč tolažbe med svojo mladino. Vrnivši se domov, mu je bila mladina vedno pri srcu. Ali ni lani v pastirskem listu se obrnil — in to ne prvič — na te, o mladina, kažoč ti pot iz povojnih zablod, k solncu otrok božjih? Opozoril te je na srčno kulturo, ki si jo pridobivaj potom Mar. družb, društev, prosvetnih tečajev in dostojnih zabav.

Ginljivo je bilo videti zadnjič v Logu sivolasega nadškofa sredi peterih tisočev Marijinih hčera, kako navdušeno je pel Marijino pesem, spremljan od tisočev mladih grl.

Bil je srečen med mladino, mlad med mladimi, ki hrepene po večni mladosti.

In ta naš Ljubljeni praznuje letos 10. oktobra svojo sedemdesetletnico. Kaj naj rečemo?

Govorimo v imenu najmanj deseterih tisočev naše katoliške mladine iz Prosvetne Zveze in Mar. družb!

Prezvzišeni jubilar, Bog Vas živi še dolgo, dolgo let, Bogu v čast in ljudstvu v korist.

Mladina je z Vami in za Vami!

Pomenki.

Opazuj otroka!

Svet se po samih šolah ne poboljša, ako stariši doma pravega dna ne položijo. To pa morajo storiti le, če otroke svoje poznajo.

A. M. Slomšek.

Vsak otrok je že sam na sebi skrivnost. Eden nadarjen, drugi duševno zaostal, eden razposajen, drugi leniv, spet drugi ubogljiv, tretji uporen. V šoli vzgajajo vse po istem kopitu. Ni namreč pri naboljši volji mogoče, da bi učitelj vzgajal vsakega otroka po njegovih sposobnostih. Česar ne more šola storiti, to mora nadomestiti domača hiša. Starši so predvsem dolžni opazovati svoje otroke in jih vzgajati tako, kot je to primerno njihovim zmožnostim. Ni isto zdravilo primerno za razne bolezni, ravnotako ni uspešna ista vzgoja za otroke, ki jih ločijo

Različni temperamentii.

Kaj pa je to temperament? Stari Grki so dobro poznali človeško naravo. Opazovali so, da so nekateri ljudje vročekrvni, pri drugih so opazili polževo kri, nekateri so hodili s povešenimi, otožnimi očmi, drugi spet z brezbriznim nasmehom na ustnih. Najrazličnejše vrste človeških nravi so opredelili v štiri glavne skupine: v sangvinike ali vročekrvneže, v kolerike ali razboriteže, v melanholike ali sanjače in flegmatike ali lenivce.

Priznamo, da je ta razdelitev precej samohotna in nepopolna. Prepričan sem, da ob koncu razprave ta ali oni poreče: Naš Janko ali naša Režika imata od vsakega temperamenta nekaj, popolnoma pa jim ne moremo prisoditi ne enega, ne drugega. Prav! Priznam, da Stvarnik ni ustvarjal ljudi po istem kopitu. Zato pa tudi vzgoja ne sme biti šablonska in mora dobro presoditi otroka vsestransko.

Vendar bodo te štiri vrste temperamentov brezdvoma mnogo pripomogle k temu, da bodo stariši računali z njimi pri vzgoji in znali upoštevati otrokovo nprav.

Pripovedka pripoveduje sledeče: Imela je bajtarica štiri fantiče, ki so si bili po obrazu podobni kot krajcarji, po značaju pa različni kot noč in dan. Prvemu je bilo ime Zaletež, drugemu Rogovilež, tretjemu Mračnež in četrtemu Nemarnež. Ker je niso ubogali, jim je grozila, da pride po noči gozdni duh, jih zaveže v vrečo in odnese v temni gozd med skale. Nihče ji ni verjel. Zgodilo se je pa, da je neko noč res prišel gozdni mož, jih speče pobral s postelje, zavezal v vrečo, odnesel v gozd in med skalami vrečo odvezal ter izginil.

Prvi je skočil iz vreče Zaletež, z divjim krikom je iskal gorskega duha, zgrabil dva kamna, letal okrog ves besen in brez strahu stikal po gozdu. Takoj za Zaletežem je smuknil iz vreče Rogovilež. Najprej je začel zmerjati, krčevito je stiskal pesti, letal nekaj časa okrog, a se kmalu naveličal tega lova. Vesel, da se je stvar še razmeroma dobro stekla, jo je urezal domov, med potjo pobral par jagod in zadovoljno žvižgal. Mračnež se je skobacal iz vreče tretji. Srepa je gledal naokoli, zagrabil vrečo, v

kateri je še tičal Nemarnež, je treščil parkrat ob tla, skakal po njej z nogami, in škripajočimi zobmi in neutolažljivo jezo odšel iz gozda domov. Zadnji se je priplazil na dan Nemarnež. Pravzaprav bi se še zbudil ne bil, ko bi ga Mračnež ne premikastil. Zaspalo je pogledal okrog sebe, zazelhal, počasi odšel in se sredi pota usedel na kamen ter mirno zaspal. Tako pripoveduje pripovedka in ni težko uganiti, da je Zaletež glavlar kolerikov, Rogovilež zastopa sangvinike, Mračnež prednjači melanholikom in Nemarnež vodi leno četo flegmatikov.

Nekaj od vsakega izmed navedenih temperamentov tiči v vsakem otroku, v enem prevladuje te vrste temperament, v drugem drugi. Pri vzgoji je to velike važnosti, za to je umestno, če opišemo vse štiri vrste temperamentov in pri vsaki dodamo primerna vzgojna navodila.

Sangvinik. Poznate metulja. Od cvetke do cvetke gre njegova pisana pot, zime s snegom ne pozna. Metulju podoben je sangvinik, človek, ki »od veselja do veselja leta« in vidi samo solnce brez oblakov. Vse vidi in sliši; radoveden je čez mero, veseli se izrednih, romantičnih dogodkov, hitro si zapomni in hitro pozabi. Ravno zato, ker vse vidi, ničesar temeljito ne vidi. Rad pretirava in laže. Vsake stvari se loti, nobene ne dokonča. Radi nestalne volje se da kmalu zapeljati. Svoj padeč bridko obžaluje, poboljša se pa redkokedaj.

Zunanost mu je vse. Hoče dopasti, kjer le more. Za to raje lakoto trpi, da je le »moderno oblečen«, ni mu mar strgano in umazano perilo, samo da ima mične usnjate rokavice. Zlasti sangvinične deklice imajo nebroj naštetih znakov.

Vzgoja takega otroka mora biti dosledna. Nikdar mu ne sme mati danes dovoliti to, kar mu je včeraj prepovedala. Treba je, da starši pazijo na otrokovo pripovedovanje in ga pri vsakem pretiravanju prekinajo. Nikar mu dopustiti, da čita vse vprek, zlasti pred slabimi knjigami ga je treba obvarovati. Treba je takega otroka že zgodaj naučiti premagovanja. Čokolade naj ne poje takoj, shrani naj jo za zvečer. »Bomo videli, če boš tako storil,« tako naj ga opozarja mati. Polagoma se bo ta metulj ustalil in njegova hitra narava mu bo v pravih mejah v veliko pomoč pri težavah življenja.

Kolèrik se precej loči od sangvinika. Ni polovičen in površen. Kar ve, hoče vedeti in razumeti. Je po navadi praktičen; zanima ga računstvo, naravoslovje itd. Za pesmi in umetnost se ne briga veliko. Vedno sanja o junaštvu in rad čita junaška dela, dogodke iz življenja zločincev itd.

Povsod hoče biti prvi. Kadar drugi prosijo, on zahteva. Žuga celo materi in se iz trmoglavosti ne joče, čeprav je tepen. Nima usmiljenega srca in rad muči in pretepa živali. Zlepa ne obupa; če se mu en načrt ponese, že kuje drugega. V njem tiči lahko junak in zločinec obenem. Vzgojitelj mora paziti, da v kolèriku zatre zločinca in vzbudi junaka.

Zato naj čuti, da je odločilna volja starišev, ne pa njegova. Razkriti in osramotiti je treba njegove zvijače in ostati pri ukazih nepopustljiv. S solzami in čustvom ga ni mogoče prepričati. Treba mu je dokazati, da starši več vedo in imajo bogatejšo izkušnjo kot on. Ravno koleriki, ki čutijo v sebi vodilno moč, zaslužijo posebno vzgojno pozornost. Iz njih dobijo narod, društva, vas, voditelje, ali pa najhujše Efialte. Tam, kjer se jim pa pravočasno zajezi divjost in vlije navdušenje za dobro stvar, vzklijejo iz kolerikov najslavnejši možje.

Melanholik. Poznaš ga takoj! Redke besede ima, vedno le tuhta in rije v svojih mislih kot krt pod zemljo. Silno rad sanjari sam zase. Zato ga ne mika družba in tudi v šolo ne hodi rad. Samo o resnih stvareh bi

se pogovarjal. Redkokomu zaupa in pred vsakim skriva svoje načrte. Če se dva le na tihem pogovarjata, že misli, da kujeta načrte zoper njega. Silno je ljubosumen in nevoščljiv: predno začne jesti, pogleda, če nimajo bratje kaj več na krožniku.

Trmast je od sile. V šoli nalašč ne da odgovora in za prazen nič se namrdne.

S takim otrokom je treba potrpljenja. Solnca rabi, ker je njegova nrav preveč meglena. Zato ga je treba vabiti k igri, biti z njim vedno vesel, nikdar se ne razjeziti in mu groziti, a tudi nikdar se ne ponižati pred njim in ga prositi. Ravno melanholik ima veliko lepih lastnosti, katere je treba pospeševati, n. pr. potrpežljivost, vztrajnost itd.

Še par besed o *flegmátiku*. To vam je »komod« človek. Da le je in da ima svoj mir, pa je zadovoljen. Nikdar se ne navduši, in ne razburi, tudi če bi s kanonom streljal za njim. Na zunanost: snago, red, nič ne da. Za pohvalo se ne zmeni, kazen sprejme hladnokrvno. Prijateljev ne išče, za sovražnike se ne zmeni. Len je pri delu in rad vidi, če delajo drugi mesto njega.

In vendar ima tudi flegmatik veliko lepih lastnosti: zlepa se ne bo prenaglil, temveč bo ohranil mirno kri tudi tedaj, ko bodo že vsi drugi zgubili glavo. Pri takih otrocih je treba paziti, da se priuče točnosti: ob določeni uri mora vstati, ob določenem času jesti, ob določenem času delati. Če ne pomaga beseda, je zlasti pri flegmatikih umestna palica, ker ga ne zgane ne pohvala, ne graja. Nikdar naj mu domači ne služijo: sam si mora snažiti čevlje in obleko, sam mora reševati domače naloge itd. Ker počasneje razumeva, je treba z njim imeti potrpljenje. Že uvodoma sem opozoril, da imajo navadno otroci združenih več znakov posameznih temperamentov. Dolžnost vzgojiteljev je, da presodijo, kateri temperament prevladuje pri otroku in se sporazumno domenijo o vzgojnem načinu. Zato velja kot važno vzgojno načelo: Opazuj in študiraj otroka!

Naš angelček

Veliko jih je med njmi, ki so že kuga širi tudi med druge.

Skrivnostna razočetiya.

Časi, v katerih žive dandanes otroci, so precej drugačni od prejšnjih. Pohujšanje se širi javno in neovirano in zdi se celo, da ga javno mnenje podpira. Nič čudnega, če imamo že v zorni mladosti toliko »dozorelih« otrok, ki jim niso več tuje živske skrivnosti. Krive so temu v precejšnji meri socialne razmere. Po mestih in večjih industrijskih krajih so hiše, v katerih prebiva kopa ljudi, dobrih in nivčvrednih. Otroci se igrajo skupaj na cesti ali na šolskem dvorišču.

skvarjeni in nič čudnega, če se ta

Upravičeno so začeli stariši razmišljati, kaj naj store, da obvarujejo otroke pred moralnimi zablodami. Veliko jih je, ki so mnenja, naj se kratkomalo že otrokom razkrijejo življenske skrivnosti. Sestavili so različne recepte, po katerih naj se že sedemletnim otrokom odkrije zastor življenja, kot bi matere ne imele otrokom ničesar drugega povedati, kakor te stvari. Vendar je zaenkrat zmagalo mnenje resnih vzgojiteljev, ki trdijo, da bi bil neodpustljiv greh, razdreti otroku mladostni paradiz. Sam Stvarnik je dal otrokom do 15 leta to srečo, da jih je obvaroval pred telesno dražljivostjo. Če upoštevamo poleg tega, da je otroška volja v teh letih še prešibka, domišljija prebujna, resnost življenja pretuja, se popolnoma strinjamo z onimi vzgojeslovci, ki zahtevajo, naj se otroci obvarujejo pred tem razodetjem. Matere imajo dolžnost, biti otrokom angeli, ki čuvajo njihov mladostni raj. Če pa stariši opazijo pri otrocih spremembo, je treba trikratne pozornosti. Kako se opazi ta sprememba? Otroci postajajo zamišljeni, tuhtajo in sanjarijo ter se razburjajo ob vsaki priliki. Tedaj pa je prišel čas, ko je dolžna mati na dostojen in ljubeznjiv način vzbuditi zaupanje pri otroku, da ji razodene skrivnost. Znabiti ji bo priznal, kar je slišal, videl na cesti, na paši, med tovariši itd. V tem slučaju naj mati otroku z vso milobo in resnobo pove, da je Bog oni, ki mu je dal dušo, stariši pa le telo. Pojasni naj mu, zakaj morata oče in mati delati in se mučiti zanj in kako grdo bi bilo, če bi otrok o njiju grdo govoril in se iz staršev norčeval. Ravno sedaj, ko otrok ve, kdo mu je dal življenje, je še celo bolj dolžan ljubiti stariše.

Ta pouk veljaj, dokler otrok ne doraste. Ko pa doraste in zlasti, ko odhaja od doma, je sveta dolžnost starišev, da ga pripravita na moderne nevarnosti, ki mu prete zlasti v mestih.

Z dôma.

Imela sta šest otrok. Najstarejši Milan je postal že kovaški pomočnik. Anica je dopolnila šestnajsto leto in pomagala materi — vsi ostali so bili pa še majhni. Ker konča Lenka letos že šolo, bo lahko pomagala materi in Anica mora z dôma.

Toda kam ž nio? Za tovarno dekle ni, naj se rajše priuči gospodinjstvu, ki ga bo rabila pozneje. Kaj pa v trgovino? Na to je mati že mislila, pa je posegel oče vmes, češ: »Tam ni nič! V trgovinah se ti morajo cel božji dan lepo oblačiti in koncem konca postanejo dekleta prevzetna, domišljava in nerabna za gospodinjstvo. Služit naj gre!«

Lahko rečeno, ali kam naj gre? V Trstu so službe in v Gorici tudi, ali ni vsako mesto za dekle. Mati je dobro vedela, v kakšni nevarnosti so dekleta po mestnih službah in zbolelo jo je srce, ko je le mislila na to, kaj bi se lahko Anici zgodilo.

Slednjič so se odločili za Trst. Pisali so na Marijino družbo in zvedeli, da dekle lahko dobi službo pri nekem sodniku. Odpravili sta se na pot obe Anica in mati, ki je hotela videti in vedeti, kje bo njena ljubljenska.

Prišli sta v prostorno hišo, kjer so bile preproge razpete celo po stopnicah. Potrkali sta. Odprla je postarna gospa in ju prijazno sprejela. Anica ji je na prvi pogled ugajala. Ogledale so si spalnico, kjer bo spala Anica. V isti sobi je spala tudi druga služkinja, ki je pa bila — kakor je mati takoj videla iz molitvenika in slik — dobra in poštena. Ko je zvedela, da so otroci že odrasli in hodijo v šolo in ko ji je gospodinja zagotovila, da bo hrana zadostna in da Anica v nedeljo lahko gre k maši in nauku, se je materi odvalil težek kamen od srca. S solzami v očeh je dejala hčerki:

»Anica, jaz sedaj odhajam, ti pa ostaneš v tujem mestu. Ne pozabi, da imaš samo eno mamo doma in večkrat mi piši. Bodi poštena! Če bi ti dali kup zlata pred noge, se ga ne dotakni. Poišči si dobro prijateljico in nje se drži, zlasti v nedeljo popoldne. Vpiši se čimpreje v pošteno društvo. Pa še nekaj ti moram povedati! Prišli bodo k tebi razni sladkači in zapeljivci: glej, Anka, da jih spodiš. Zadovoljna bom, če si boš čez kakih 7 let zbrala poštenega fanta, a če hočeš dobiti poštenega, moraš biti sama poštena kot zlato. Veš, kaj ti povem: Če boš ubežala domov pred grehom in zapeljevanjem, ti bo na stežaj odprta naša hiša, Bog ne daj pa... Ah, ne Anka, saj si še misliti ne smem: pokopala bi me živo! — Sedaj z Bogom, moja Anica, drugega ti ne morem dati, kot rožni venec, ki naj te spominja tvoje mame in obljube, ki si jo dala...«

Solznihi oči sta se poljubili in mati je odšla. Anica je držala besedo in še danes je srečna in zadovoljna.

Bridke ure.

Bila je grozna tista noč. Na postelji je hropel edini otrok: štirinajstletna hčerka in nad njo se je sklanjala uboga vdova. Sama je bila po moževi smrti že na tem, da zapusti svet, a Bog jo je ohranil radi hčerke. In sedaj — umira ona. Zadnji pozdrav: »Z Bogom, mamica.« globok vzdih — in očesca so ji ugasnila.

V divji bolesti se je zgrudila nesrečna mati na tla — celo noč je klicala svojo ljubljenco — a bila je mrtva, molčeča. Drugi dan so jo zabili v trugo. Lilije in venček iz nageljnov ji je spletla mamica za zadnjo pot. Sklonila se je obnemogla nad krsto in krčevito jokala.

Kdo naj bi tolažil mater, ki je izgubila vse na svetu in ostala sama, tako grozno sama... Pa naj bi prišel sam angel k njej in

jo skušal potolažiti — ne bi ga umela, samo pogledala bi ga in ukazala: »Daj mi otroka nazaj!«

Pa je prišel vse več kot angel. Zdelo se je zapuščeni materi, da se je zasvetilo v kotu. Začula je razločni glas: »Deklica ni mrtva, ampak živi! Za koga si jo zredila, znabiti zase? Ne veš, čemu je trpela, jokala, umirala na svetu? Ji ne privoščiš veselja? Ne veš, mamica, da ni mrtva, ampak živi in čaka tebe. Ne veš, da pridemo skupaj pote v to zapuščeno sobico in te vzamemo s seboj! Čemu jok?

»Ne jokaj za mano, ti mamica moja,
ker angelček otrok je tvoj,
in saj bodeš kmalu, oj mamica, kmalu
v nebesa prišla za menojo.«

(D. Kette.)

V sobici je utihnil jok in umirilo se je materino srce. Zdelo se ji je, da ni bila nikdar bliže svojemu otroku kot tedaj, ko je v veri našla tolažbo.

Mi gremo naprej!

(Poročilo o zveznem telovadnem nastopu v Mirnu.)

Mi gremo naprej! Ne kot slabotni starci, kot junaški mladci korakamo naprej. Lansko leto smo začeli v Dornbergu, letos smo nadaljevali v Batujah in ponosno stopili na plan v Mirnu.

Mi gremo naprej! Preko trhljih debel, ki jih je telebila na tla gniloba naših dni. Mi korakamo naprej! Ne plašijo nas srepi pogledi in ironično pomilovanje onih, ki so sami dejansko pomilovanja vredni.

Mi gremo naprej! Mimo plešišč in gostilen, mimo surovosti in mehkužja, mimo besedičenja in zavisti — mi gremo naprej!

Ste videli našo pot? Naporna je in polna odpovedi, a obenem resna in polna zanosa. Nad njo sije zora mladosti.

Nismo še na cilju! O ne, človek, ki je na cilju, je star. V nas pôlje mladostna kri. Višje hočemo! Prav do tistega strmega cilja, na katerem je zapisano: Telesna moč, duha krepost! Kdor ni slabič, naj gre z nami!

Dne 7. septembra smo se za hip ustavili v Mirnu, da pregledamo svoje vrste in svoje delo, ter pokažemo vsem onim, ki so mislili, da nas ni več, da smo še tukaj in da hočemo tukaj ostati!

Miren — goriške Atene, zibelka krščanske mladinske misli, kako zelo si se nam priljubil! Postal si nam Olimpija. Na prostoru, kjer so zrastle nešteti naši delavci, ki so v trudu in znoju orali ledino krščanskega gibanja med delavsko mladino na Goriškem, smo se zbrali. Lep slavolok, okrašeni mlaji in šestero dolgih bujnobarvnih vencev je krasilo krasno telovadišče Mirenske zadruge. Sami fantje in dekleta so pripravili za ta dan slavnostni prostor. Idealnejšega telovadišča si ne more zamisliti nobeno mesto.

Tekma.

V ranem jutru so se zbrali naši fantje. Iz Idrije, Št. Vida, Batuj, Črnič, Dornberga, Gorice itd. so prihajali k teknam. Točno ob 7 zjutraj je nanznil signal početek tekem. Odseki so se kosali v dveh oddelkih. Pri prvem sta bila določena za razsodnika brata Mermolja in Čibej, pri drugem pa Kolavčič in Bratuž. Telovadci so tekmovali, v teku, skoku, plezanju, metanju kroglice in v prostih vajah. Tekma se je vršila natančno po pred-

pisih in je pokazala velik napredek od zadnje tekme v Batujah. Uspeh je naslednji:

<i>Idrija:</i>		<i>Črniče:</i>	
Treven Anton	82 točk	Lojk Leopold	72 točk
Dr. Kacin Ant.	60 točk	Lojk Franc	28.50 točk
Likar Viktor	61 točk	Faganel Leopold	47 točk
Eržen Avgust	46.75 točk	Rebek Angel	58 točk
Troha Mirko	71 točk	Brankovič Anton	62 točk
Mrak Dominik	44.50 točk	Leban Vinko	52.75 točk
Skupaj	380.50 točk	Skupaj	320.25 točk
<i>Dornberg:</i>		<i>Miren:</i>	
Baudaž Ivan	48.25 točk	Budin A nt.	82 točk
Mozetič Franc	44.50 točk	Frfolja Jos.	66.50 točk
Čotar Ernest	34 točk	Klančič Franc	82 točk
Šuligoj Edv.	53 točk	Podgornik J.	67.50točk
Čotar Jos., star.	30 točk	Klančič Leopold	84 točk
Čotar Jos., ml.	25 točk	Brumat Fr.	67 točk
Skupaj	234.75 točk	Skupaj	449 točk

Na podlagi teh rezultatov je proglasil zvezni načelnik Mermolja kot glavnega zmagovalca *Klančiča Leopolda*, člana mirenskega odseka. Izmed odsekov so dobili diplome: Miren, Batuje, Idrija. Ostala dva odseka sta dobila pohvalno pismo.

Če upoštevamo dolgo pot, katero so napravili nekateri odseki, nadalje kratek čas za pripravo in neugodne prilike radi pomanjkanja primernih prostorov, moramo častitati vsem odsekom.

Saj je znano, da pri našem prosvetnem gibanju tekme ne tvorijo rekorda, ampak so samo pobuda k vztrajnejšemu delu.

Javni nastop.

Popoldne ob 1. uri so se začele vaje za javni nastop. Iznad Kuclja in Sabotina so se dvigale kope oblakov in začel je nalahno padati dež. Na stotine očeš je proseče zrlo proti oblačnemu nebu. In glej! Ob dveh so se oblaki pretrgali, zapihal je sever, posijalo je solnce in vzradostile so se oči velikih in malih. Krasnejšega popoldneva si človek ne more misliti. Začeli so prihajati gostje od blizu in daleč. Iz Gorice so vozili avtomobili, iz srednje in gorenje Vipavske so prihajali udeleženci na vohel in peš. Cela vrsta fantov in deklet iz Biljane, Števerjana, Deskel, Krasa in okolice je privrela v Miren. Telovadbe je čakalo okrog 2500 oseb.

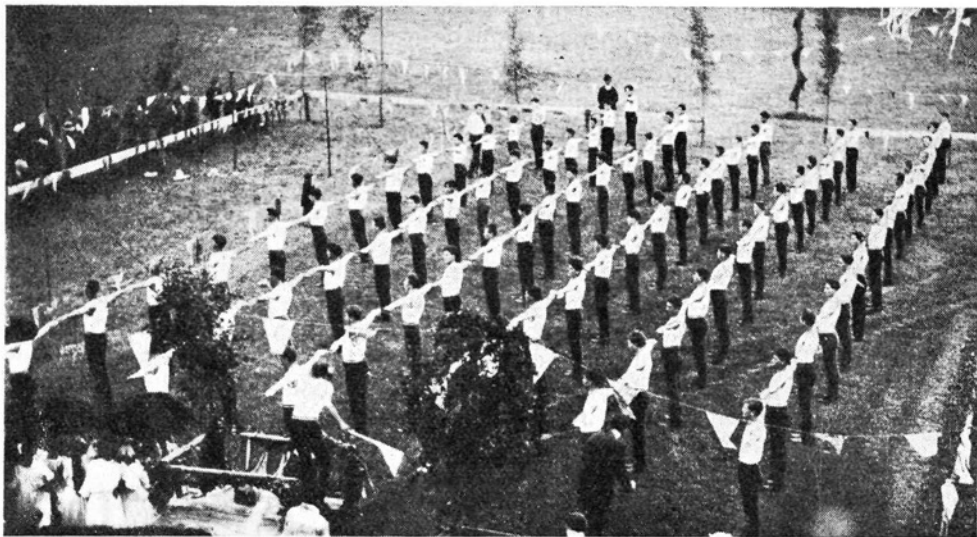
Ob štirih je zadonela koračnica Prosvetne zveze, katero je zložil naš skladatelj V. Vodopivec in izvajal izvežbani Goriški godbeni krožek pod vodstvom g. učitelja Petroviča. S strumnim korakom je stopila na telovadišče dolga vrsta telovadcev pod vodstvom brata Fr. Kolavčiča iz Mirna. Izvajali so krasen rajalni pohod, ki se je sestavljal v prelepe figure: zvezda, krog, križanje itd. Bil je pa vkljub pestrosti vendar predolg. Po rajalnem pohodu so začeli telovadci s prostimi vajami. Nastopilo je 86 članov. Kot vaditelji so bili odločeni bratje Ferfola, Šuligoj, Treven in Mermolja.

Troje vaj so izvajali precizno, elegantno in odločno, pri drugi vaji so pa zgrešili takt. Občinstvo je vrle fante navdušeno pozdravljalo in ploskanje ob odhodu iz telovadišča ni hotelo poleči.

Godba zasvira v drugič. Pred očmi gledalcev se je pojavil krasen prizor. 64 telovadkinj je z lahkim korakom prikorakalo na telovadni prostor. Vihar navdušenja je zavalovil med množico. Na poveljniški oder je stopila načelnica mirenskega dekliškega krožka Zala Vukova in obenem z vaditeljicami Milko Gregoričevo, Marico Kodričevo in Milko Lukežičevo vodila proste vaje članic. Mludenke so telovadile vzorno in skrbno, pazile na kritje. Občinstvo je živahno ploskalo.

Telovadnemu nastopu članic je sledil telovadni nastop deškega naraščaja. Dvanajstletni dečko Ivan Silič iz Bilj je pogumno prikorakal s četo izvežbanih malčkov. Bilo jih je 42. Vse je radovedno zrló na fantiče in burno ploskalo malim junakom, ki so ob splošnem začudenju možato in neustrašeno telovadili naraščajske proste vaje.

Vaditelj Fr. Vuk je na to pripeljal na telovadišče 20 belooblečenih malih deklic z belimi venčki. Pred gledalci se je razvrstil prizor, ki je priklical

Telovadni nastop v Mirnu

celo možem solze veselja v oči. Dekletca so telovadile prav dobro. Ta nastop dekliškega naraščaja je bil sploh prvi na Goriškem.

Tem mirenskim deklicam je sledila četica 14 deklic iz Bilj. Vodila jih je načelnica Milka Lukežičeva. Na godbo so izvajale lepo zasnovane proste vaje in žele obilno priznanja.

S tem nastopom je bil končan prvi del javne telovadbe. Drugi del je bil namenjen skupinam. Batujski odsek, ki ga je vodil načelnik Mermolja, je na štetje uprizoril štiri prekrasne skupinske vaje, polne pomembnih likov. Mirenski odsek je pa sestavil veličastno skupino na orodju. Za skupinami se je začela orodna telovadba. Strmeli smo zlasti pri vajah na drogu, bradlji in ročkah. Odlikovali so se pri orodni telovadbi zlasti Idrijčani, Mirenci in Dornberžani. Telovadni nastop je zaključil triumfalni odhod članov, članic in naraščaja. Občinstvo je odhajajoče viharno pozdravljalo in se zadovoljno razšlo.

Načelnik M. Mermolja je proglasil rezultat tekem in nato se je razvila prisrčna zabava, pri kateri so krasno prepevali pevski zbori in neumorno sviral Godbeni krožek. Ob 10. uri je bilo telovadišče prazno. Tako je v sijaju in uspehih pretekel dan, na katerega so lahko ponosni naši člani in članice in v prvi vrsti mirenski odsek ter Prosvetna zveza. Odseki, ki so nastopili pri telovadbi so naslednji: Idrija, Miren, Batuje, Dornberg, Črniče, Vrhpolje, Bilje, Gorica in Rihemberk. Vsem vrlim telovadcem in telovadkinjam, ki so na ta dan pokazali izurjenost in disciplino, kličemo: Mi gremo skupno naprej! Bog živi!

Kocjančič Karla.

Točnost!

Veliko je ljudi, ki cenijo gotove stvari, ko jih več nimajo; mnogi ravnajo tako tudi s časom. Dan za dnevom jim minevajo ure v brezdelnosti in šele, ko se jim nagiblje življenje h koncu, se domislijo svojih zamujenih dolžnosti. Toda malomarnost in lenoba sta se med tem v njih že tako ukoreninili, da ne morejo več raztrgati vezi, v katere so se vkovali sami. Izgubljeno zdravje lahko nadomestiš z zmernostjo in zdravili, pomankljivo znanje z učenjem, izgubljenega časa pa ni mogoče nadomestiti; izgubljen je za vselej.

Kdor prav ceni vrednost časa, se nehote pravdi točnosti. »Točnost«, je za olikanega človeka dolžnost in kdor ne pozna te dolžnosti, naj se ne šteje med olikane. Nič ne zbudi zaupanja laže nego točnost, nič ga ne izpodkoplje tako hitro, kakor netočnost. Kdor se točno drži svojih dogovorov, kaže, da ceni čas drugih ljudi tako kakor svojega. Zato je točnost tudi zrcalo našega osebnega spoštovanja do vseh onih, s katerimi občujemo v življenju. Točnost je tudi vestnost, zakaj vsak dogovor je večinoma tudi že sklenjena pogodba, in kdor se je ne drži, prelomi svojo besedo, ravna nepošteno s časom drugih in škoduje svojemu dobremu imenu.

Kdor je malomaren s časom, je malomaren tudi v svojih poslih, in zato mu ne moremo zaupati nobene važnejše zadeve. Ko je Washingtonov tajnik prišel nekoč prepozno v pisarno ter se opravičeval, da njegova ura ne gre prav, ga je gospodar mirno zavrnil, rekoč: »Torej si kupite drugo ali pa bom jaz dobil drugega tajnika.«

Kdor je malomaren s časom in ga ne uporablja vestno, neprestano vznemirja druge. Kdor ima z netočnim človekom opravka, je gotovo večkrat nevoljen; netočnež pride gotovo prepozno k dogovoru, prihaja na kolodvor, ko je vlak že odšel, in prinaša pisma na pošto, ko je že zaprta. Na ta način so vsi posli zmedeni in nikdo ni s takšnim človekom zadovoljen.

Ljudje, ki s časom prav ne ravnajo, tudi nimajo pravih uspehov. Svet se ne meni zanje; osamljeni pomnožujejo število tistih nezadovoljnežev, ki se hudujejo na svojo usodo.

Članice, kako je pa z našo točnostjo?

Na Cerkljanskem.

(Poročajo revizorji.)

Peljali smo se na kvaternico v domovje umetnikov in velmož. Naš namen je bil pregledati društveno delovanje na Cerkljanskem.

Kdo ne pozna imena Cerknjo? Nešteto mož je dal ta kraj narodu in globoka hvaležnost našega rodu je vkopana v to prijazno dolino. V Cerknem se je med drugimi rodil tudi naš sedemdesetletni jubilar, nadškof goriški. Cerkljansko je pravzaprav deželica zase. Na severu jo straži Porezen in Otavnik, na zahodu Kojca, na vzhodu pa hribovje Škofje. Vmes se raztezajo dolinice, po dolinah lepa polja in rodovitne njive, na obronkih pa senčno lesovje. Po gričkih so nasejane prijazne vasice: Ravne, Zakriž, Gorje, Novaki in Planina. V sredi med temi vasicami pa kraljuje ponosno lepa, razsežna vas, ki jo varuje farna patrona sv. Ana. Zdelo se nam je, kot bi veljala temu kraju prelepa narodna pesem: »Stoji v planini vas«.

Bilo je v nedeljo rano zjutraj. Iz zvonika je zabrnelo prelepo ubrano zvonjenje in izza Blegaša je posijalo med jutranjo meglo zlato božje solnce. Revizorji so se razkropili po vaseh.

Dobre pol ure nad Cerknem leži idilična vasica *Planina*, kjer obstaja Kmečko izobraževalno društvo. Ustanovljeno je bilo leta 1909 in poživljeno takoj po vojski. V prostorih bivše Mlekarske zadruge ima svoje lične prostore. Društvo šteje 49 članov in članic. Društveniki se zbirajo v društveni sobi vsak torek, četrtek in soboto zvečer. Ti sestanki nimajo nič uradnega na sebi in so privlačni ravno radi svoje domačnosti. Člani čitajo časopise, izposojajo si ob tej priliki knjige iz društvene knjižnice, ki šteje 250 lepo urejenih knjig. Zadnje leto so imeli eno javno predstavo. Društvo ima svoj harmonij. Petje začasno uči P. Jereb. V društvenem odboru so predsednik Jože Gruden, podpredsednik P. Brejc, tajnik Golob Franc in odbornik T. Kranjc. Odbor je imel v tekočem letu tri seje. Revizor je dal odboru primerna navodila za uspešno društveno delo in se v prijateljskem pogovoru z odborniki napolnil v *Novake*.

Novaki so najsevernejša vas prav ob državni meji. Ljudje so prijazni in gostoljubni. Imajo v vasi Izobraževalno društvo, ki ga je ustanovil leta 1906. kurat J. Abram. Zbralo se je k reviziji okrog 40 članov in članic, ki so z zanimanjem poslušali revizorjeva izvajanja. Iz društvenih zapisnikov povzamemo naslednje podatke: Članov ima društvo 44, vsi redno plačujejo članarino in se po večini zelo zanimajo za prosvetno delo. Žalibog bog manjka društvu primernih prostorov. Jako plodonosno pa deluje knjižnica, ki šteje okrog 300 knjig. Društveni odbor tvorijo: predsednik J. Pernelj, podpr. A. Krapež, tajnik J. Čemažar, knjižničar T. Brejc, blag. Jos. Bevk in odbornica Ančka Prezelj. Pevodnja je Kenda Jernej. Društvo bo začelo z narodnim petjem in društvenimi večeri. Zadnja igra, ki so jo igralci priredili v preteklem letu je bila »Veriga«. Revizor je bil z društvom zadovoljen in se je z g. podpredsednikom vračal v

Cerkno. Někako v sredi med hišami stoji v Cerknem lepa stavba Gospodarskega doma, kjer ima cerkljansko Izobraževalno društvo lepo, novo preslikano dvorano in mično čitalnico. To društvo je bilo ustanovljeno leta 1907. in poživljeno v letu 1920. Članov ima 79. Društveno delo je vzorno urejeno. Bogata knjižnica šteje okrog 1000 knjig in vsebuje poleg tega še mladinsko knjižnico. V čitalnici so članom na razpolago časopisi. Zlasti je

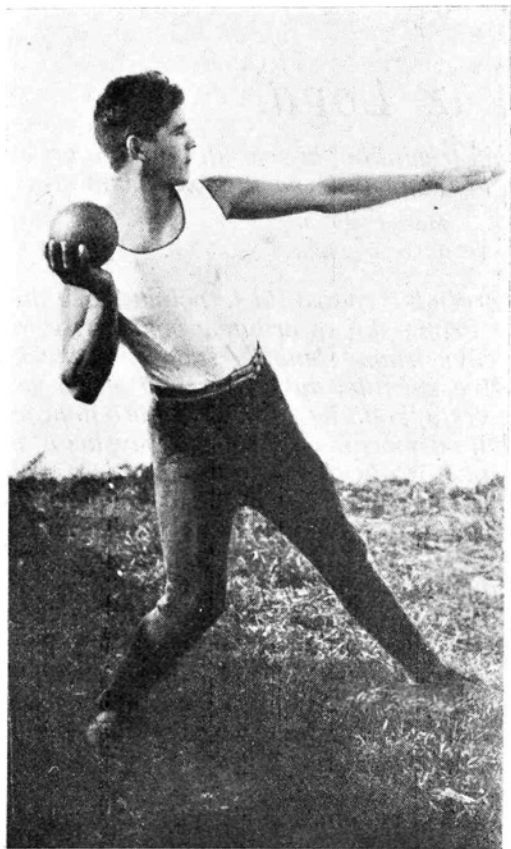
revizorja zanimalo v čitalnici seznam odličnih umrlih vaščanov. Tudi drugim društvom svetujemo, naj si napravijo podobne sezname, kajti narod, ki ne časti svojih mož, jih v resnici ni vreden. Društveno poslovanje je našel revizor urejeno. Pri zadnjim občnem zboru so bili izvoljeni v odbor: predsednik L. Ličan, podpr. F. Tavčar, tajnik J. Premrl, blagajničarka K. Bevk, knjižničar C. Mažgon in odborniki A. Eržen, Fr. Bevk, K. Peternel. Petje vodi pevovodja G. Bevk, pomaga mu J. Kumar. Člani se sestajajo k čitanju vsak večer. Zadnjo igro so uprizorili lansko jesen, ko so igrali »Mlinar in njegova hči«. Na »Naš čolnič« je naročenih 15 članov in članic. Po raznih nasvetih glede obnovitve telovadnega odseka in dekl. krožka, se je revizor zahvalil odboru in ga bodril k nadaljnjemu, uspešnemu delu.

Revizijo v *Ravnah* je imel drugi revizor. Ravne štejejo 290 duš ter so tričetrt ure iz Cerkna. Pred vojno niso imeli nobenega društva. Prvo društvo se je ustanovilo novembra 1921. pod tvrdko »Slov. prosvetno društvo Zora«, v katero sta pristopila tudi ondotni duhovnik g. Ivan Mozetič ter učitelj. Odbor leta 1924.: Peter Mažgon, preds. Ravne 63, p. Cerkno, mož, Peter Prezelj, podpreds. Ravne 43, p. Cerkno, fant, Ivan Mozetič, tajnik, fant, Andrej Prezelj, blagajnik, mož, Janez Svetičič, knjižničar, fant. Častni predsednik zaslužni veteran Valentin Močnik. Občni zbor se je vršil 17. februarja 1924. Edina seja 15. jun. 1924. Nekaj časa je deloval pevski odsek sedaj je izumrl, ker — pravi g. tajnik — ni fantov, on sam pa se pripravlja na župnijski izpit, dalje so se tudi bali, da »bi društvo razpustili, ako bi peli«. Knjižnična šteje 95 numeriranih knjig, ki so se pridno prebirale pozimi; skupnega branja ne poznajo ne v društvu ne v hišah. Inventar društva: knjige, oder, nekaj kulis, zastor in drugo se nahaja v župnišču; časopisi pa prihajajo in se berejo pri podpredsedniku, ki je dal na razpolago sobo. Napake: 1. Izposojevalna knjiga za bukve se ne vodi natančno, zato sem naročil, da se to uredi čimprej. 2. Pesmarice niso vpisane v imeniku knjig. To se mora popraviti.

Revizija v *Orehku*. Podobčina Orehek šteje 450 duš. Društvo se je ustanovilo že leta 1913., obnovilo se je 19. marca 1922. Odbor: Čelik Štefan, preds., Razpet Franc, blag., Mavri Filip, tajnik, Flander Franc, knjižničar. Od občnega zbora dalje 1924. ni bilo nobene seje. Knjižnica: 190 knjig, moški bero veliko več, ko ženske. *Čolniča nimajo*. Inventar se nahaja v društveni sobi: knjige, omara, rezana miza, dve klopi v privatni hiši predsednika. Knjige se vodijo dobro, zlasti izposojilna knjiga. Vplačila so točna; 25 članov. Napake: društvenih večerov ni, sej ni.

Zakriž je prav čedna vasica pol ure od Cerkna, s starodavno, mično podružno cerkvico sv. Andreja. Vas ima kakih 200 duš, od katerih jih je 49 včlanjenih v »Prosvetnem društvu Zarja« (od teh 20 članic). Društvo, (ustanovljeno 29. II. 1922.) vodi štiriindvajsetletni Ivan Purgar, delaven in požrtvovalen mladenič. Društvu je dal društveni blagajničar na razpolago čedno društveno sobico brezplačno. Sploh diči vse društvenike brezmejna požrtvovalnost. Po cele mesece so se redno shajali k dramatskim skušnjam, skozi cel teden so ob pripravah na veselico žrtvovali ves zaslužek. Od zadnjega občnega zbora (3. II. 1924.) jim oblastva niso dovolila nobene prireditve. Društveniki so si postavili čeden oder s krasnim zagrinjalom, na katerem je slika domače vasi. Knjižnico (kakih 200 knjig) pridno obiskujejo zlasti v zimskem času (letno se izposodi nad sto knjig). V društveno sobo, kamor se shajajo ob nedeljah in praznikih, prihaja sedem listov. Društveni predsednik se zelo trudi, da bi društveno delovanje poglobil in razširil. Društveni odbor je sestavljen takole: Ivan Purgar, preds., Otmar Planinc, tajnik; Ivan Peternel, blagajnik; Marija Planinc, knjižničarka; Va-

lentin Hadolin, odbornik. V prijateljskem razgovoru, ki je sledil pregledovanju poslovnih knjig, ki so vse v najlepšem redu in popolnoma odgovarjajo društvenemu imetju in stanju, se je zlasti sklenilo, da se bodo redno vršili vsaj mesečni društveni večeri. Revizor si je v spremstvu predsednikovem ogledal še vaško cerkev in se napotil nato z njim v pol ure oddaljeno Gorje skupno s predsednikom in blagajnikom tamošnjega »Slov. izobraževalnega društva Edinosti«. Tudi tam imajo lepo podružno cerkvico, ki veže tri vasice: Trebenče, Poče in Gorje v neko enoto. Pa prav ta krajevna razkosanost je društvenemu razvoju na kvar; radi prevelike oddaljenosti se

Leopold Klančič, zmagalec pri mirenski tekmi

skušajo osamosvojiti zlasti Trebenče. Pa kljub temu ima lansko veliko noč ustanovljeno društvo (s sedežem v Močnikovi hiši v Gorjah) 48 članov (polovica članic) in tudi s Trebenč sta prišla k reviziji dva zastopnika. Poslovne knjige in društveno imetje je vse v vzornem redu. Društvo si je nabavilo iz lastnih sredstev 82 knjig, ki pa ne zadoščajo potrebam (letno izposojenih okrog 100 knjig). Naročeni so na 7 listov. Društveniki so si postavili tudi majhen oder.

Društvo je priredilo v teku svojega obstoja tri veselice. V odboru so naslednji člani: Franc Kranjc, predsednik; Razpet And., podpredsednik; Peternel Peter, tajnik; Ivan Močnik, blagajnik; Jakob Močnik, odbornik; Mauri Josip, odbornik; Jakob Močnik in Andrej Močnik, pregledovalca računov. V obeh društvih tožijo, da nimajo pripravnega prostora za javne prireditve in da nimajo pevovodje. Splošno se je poudarjalo,

da bo treba stopiti v tesnejši stik z kulturnim osredjem s čitanjem listov in dopisovanjem. Priporočajo se Prosvetni zvezi za osnutke predavanj. V teh gorskih seliščih je sploh veliko smisla za prosvetno delo, mnogo požrtovalnosti, le opore iščejo in prosijo.

Pod noč so se vrnil v Cerčno vsi revizorji. Ob navzočnosti skoro vseh odbornikov okoliških društev je otvoril podpr. okrožja M. Sedej občni zbor cerkljanskega okrožja in pozdravil revizorje in udeležence. Revizorji so podali svoja poročila in nasvete glede poživitve in poglobitve društvenega dela. Ob tej priliki se je izvolil okrožni odbor. Za predsednika je bil izvoljen Metod Tušar, za tajnika J. Premrl, za blagajnika A. Laharnar, za okrožno načelnico dekliških krožkov K. Bevk in za okrožnega pevskega

referenta J. Kumar. Odborniki so razpravljali o potrebi pevovodij in novih knjig. Sklenili so zlasti skrbeti po društvih za šoliodraslo mladino.

Medtem se je zbralo v dvorani precejšnje število društvenikov iz Cerkna in okolice. Zapel je dobro izvežban pevski zbor pod vodstvom g. G. Bevka. Dva revizorja sta poročala o vtisih in bodrila člane k vnetem sodelovanju. Pevci so zapeli, sestanek se je zaključil in društveniki so se zadovoljni in navdušeni vračali domov. Naj bi cvetelo in uspevalo prosvetno delo na Cerkljanskem, to je iskrena želja revizorjev, ki se bodo z veseljem spominjali prijaznih cerkljanskih društtev in njih revizije.*

Marija R.

Vtisi iz Loga.

Nikdar ne pozabim tistih srečnih trenutkov, ki sem jih doživela pri Mariji v Logu, nikdar tiste pesmi, ki je kípela iz naših navdušenih src:

*»Pri Tebi, o Marija, zbrane
dekleta vse ti srčno vdane.«*

V pesem smo izlivala tisto prečudno radost, ki je polnila naše duše.

Mnogo je bilo deklet; z vse Primorske so prihitele poklonit se Mariji. Ko smo videle prihajati vedno nove trume romaric, smo se čudile koliko nas je sester. Tedaj smo prav živo začutile, kako potrebno je, da se spoznamo, da vidimo kolika je naša vrsta, kolik naš procvit. Dobro nam je bilo, ko smo se našle skupaj s sestrami od morja, s Krasa, z Vipavskega, z Goriškega pa z onimi iz naših gor in Koroškega. Saj nas vse druži prapor Marijin v eno samo veliko armado bojevnic za tisto lepoto, ki ohrani večern sijaj. Zato smo se strnile v te vrste, da je večja naša moč in pogum, in Ona siplje blagoslova na naša pota.

Prijazno nas je sprejela velika cerkev pod svoj krov, vsa ovenčana in lepa kakor nevesta. Že na predvečer nas je bilo mnogo. Veselje nam je sijalo iz oči in pesem ni potihnila vso noč. Z zarjo novega dne pa je rastla v mogočen slavospev. Mehka svetloba jasnega jutra je lila v svetišče in nove vrste mladenk so stopale pod svojimi zastavami v Marijin dom. Bil je ganljiv in veličasten prizor. Prepevaje Marijine pesmi, da je odmevalo po prostorni cerkvi, so prihajale Marijine hčere z veselimi obrazi in koprnečimi srci pred svojo Mater.

Po cerkvi so delili sv. obhajilo; sklanjala je množica svoje glave pred Njim. Spomnila sem se: Glej tako hodi On med lilijami. — Ali niso bile naše duše tisti hip lilije, čiste, bele, ki z vsemi silami svojega žitja poganjajo svojo rast navzgor k solncu, k življenju?

Vneti govorniki so nam jasno začrtali pot, po kateri nam je hoditi. Neuglajena steza je ta, moči in vztrajnosti je treba, Jezus v tabernakelju nam jo da. Pokazali so nam kreposti, ki naj dičijo Marijino hčer, da bo vsakdo vzkliknil, kakor je rekel pridigar: »Glejte kakšne otroke vzgaja Marija!« — Razorane njive so bila tisti dan naša srca, v katera so sejali kleno seme. Bo li vzkalilo?

Višek slavlja pa je bil popoldne, ko se je množica razvrstila v dolgem sprevodu. Procesija se je vila preko travnika. Kip Brezmadežne so nosila vipavska dekleta v belih oblačilih in s slavolokov so dekllice sipale cvetja

* Poročilo o revizijah na Straži in v Otaležu priobčimo prihodnjič.

nani. Zastave so se ponosno zgrinjale v vetru in pristrčna pesem se je razlegala krog in krog. V naših dušah je bilo veselje veliko in čisto, bila je ljubezen močna in plodovita, bila je lepota nebeških poljan. Ko je dospel sprevod v cerkev so se glasovi vsega ljudstva spojili v en sam mogočen spev, pred Njen oltar smo položili svoja srca . . . Nismo našli besed, da bi se zahvalili za ta dan, ki nam je prinesel toliko tihe sreče in radosti. Bili smo ganjeni do solz, ko smo poslušali besede o sreči Mar. otrok in naša največja želja je bila ohraniti večno zvestobo.

Teško nam je bilo, ko smo se poslavljali, ko smo zadnjič pogledali na prelepo sliko na oltarju. Z bogom, Marija!

Odšle smo na svoje domove vesele in vedre. Poživljena so bila naša srca in kakor prerojena so plamenela v ognju ljubezni do naše vere, do naših ljudi, do naše zemlje.

Z bogom, sestre! Pokazali so nam smernice našega življenja, sledimo jim; udeležujemo stremenje po vsem lepem in dobrem, hitimo za našo zvezdo vodnico, ker:

»Noč je temna, hoja trudna
pelji cilju me naproti!«

P. Šorli.

Evharistični shod v Tolminu.

Sedmega dne tega meseca je v Gorah zadihalo po velikem prazniku, zagoreli so kresovi kot na križarsko vojsko, Tolminci so se zganili na tiho romanje.

Na tiho romanje h kralju naših duš, ki je gorel na svojem zlatem prestolu od sedmega do osmega septembra vso noč, v kateri se ti je zdelo, da sliči tolminsko svetišče bajnim gradovom iz devete dežele, ko je klečala množica pred znamenito tolminsko monštranco kot k tlom prikovana. Včasih so se nam prikazovali kralji in cesarji in srečen je bil, kdor je zadobil milost pred njihovim obličjem. Te dni smo ga pa imeli. Kralja kraljev na svojih očeh, besedah, v svojih srcih. Poromali smo k Njemu iz svojih zakajenih koč in naš Kristus Triumfator je praznično pretkal naše duše, srca tisočerih so udarila v enem taktu mističnega Srca Kristusovega.

Nekaj ginljivega je bilo, ko je bila tolminska cerkev nabito polna fantov in mož, ko je bil ves hram božji velika angeljska miza. Tolminec hrani svojo dušo globoko zakopano. Na Kristusovega triumfa predvečer pa se je začudil i fant i mož, da jih je toliko, ki jim je presveta Evharistija dika in ponos. In veličastno je bilo, ko se je na jutro tolminski park spremenil v en sam tempelj božji, kjer se je klečeči množici delilo meso živega Jagnjeta. »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes.« — Bilo je kakor v puščavi, ko se je v teh dneh osemtisočglava množica nahranila z angeljskim kruhom. In osem tisoč Tolminec se je potem uvrstilo v evharistični sprevod z molitvijo, petjem in godbo: in med nami je bil Gospod in zvonovi so pritrkovali in vesela so bila naša srca in ponosna, v naše razdejjane grape pa je lil gorak blagoslov in v naše kočje, na naše planine — kaj mislite, da smo zastonj Njegovi. Tudi naša društva so bila častno zastopana. Sodelovala sta goriški in iderski Godbeni krožek. Naše slavlje je vzrastlo iz vere, upanja in ljubezni.

Dr. M. Brumat.

Krščanski pokret italijanske ženske mladine.

(Nadaljevanje.)

O veselju in zabavi.

Morda je že kateri prišlo na misel, da sem prav za prav segel čez meje, ki mi jih določa naslov teh le člankov. Toda temu ni tako. Ker želim, da bi imeli naši dekliški krožki nekoliko koristi od razmišljanja o italijanskih kat. krožkih, se pač ne morem zadovoljiti s samim in suhim naštevanjem raznih paragrafov, ampak treba je, da osvetlim duha, ki oživlja ves ustroj te dekliške organizacije. Tako sem n. pr. že zadnjič poudaril, da imajo ital. dekliški krožki tudi to nalogo, da gojijo prav intenzivno resnično krščansko veselje. Toda vprašam vas, ali nimajo vse mladinske organizacije v svojem programu veselja? Gotovo. Razlikujejo se pa v tem, da razne mladinske organizacije veselja nikakor enako ne pojmujejo. So društva, ki zelo zmotno zamenjujejo veselje z zabavo in mislijo, da je pravo veselje brez zabavnih prireditev nemogoče. Zato je pač potrebno, da nekoliko natančneje proniknemo v duha ital. dekliških krožkov in se vprašamo, v čem neki oni iščejo pravega veselja.

Že zadnjič sem omenil, da izkušajo vzgajati vesela dekleta s tem, da prav posebno negujejo skromnost, hvaležnost in čistost. Danes dodam še dve čednosti, brez katerih pravo veselje ni mogoče v nobeni mladinski organizaciji.

4. *Prijateljstvo.* Pravo prijateljstvo je izredna čednost, ki nudi človeku neizmerno veliko veselja, pa tudi moči za borbo življenja. Vsi veliki možje, od svetopisemskih pisateljev in svetnikov pa do svetnih velikanov duha, so to čednost močno cenili ter jo v najbolj izbranih besedah proslavljali. Cicero meni, da brez prijateljstva ni pravega življenja. V Talmudu beremo, da človek brez prijatelja je brez desne roke. Vajda pravi: »Brez prijateljstva je življenje puščina, ki jo šele prijateljstvo izpremeni v cvetočo trato.« In Goethe piše: »Svet nam ostane tako prazen, če si v njem mislimo le gore, reke in mesta; toda zavest, da imamo tu in tam nekoga, ki se z nami ujema, s katerim tudi v dalji molče živimo, ta zavest šele naredi iz zemskega kroga obljuden vrt.«

Glejte, prijateljice, kako močno cenijo veliki možje čednost pravega prijateljstva.

Vendar razlikovati moramo dvojno prijateljstvo: eno prav posebno tesno prijateljstvo, ki se omejuje izključno le na dve duševno sorodni si osebnosti — in drugo, ki je bolj široko in more družiti več oseb; o tem pravi ogerski pregovor: »Tisoč prijateljev je premalo, — toda en sam sovražnik je preveč.«

O onem posebnem prijateljstvu je rekel nekdo, da je redek nebeški dar; da blagor mu, ki je našel odkritosrčnega prijatelja in dvakrat blagor onemu, ki more takega prijatelja ohraniti. To prijateljstvo proslavljajo tudi Sirahove bukve: »Zvest prijatelj je močna bramba; kdor ga najde, najde zaklad. Z zvestim prijateljem se nič ne more meriti, teža zlata in srebra ni nič v primeri z dobroto njegove zvestobe.« Dekle, kakor vidiš, te Bog sam

blagruje, če imaš dobro in zvesto prijateljico ali prijatelja, če si ž njim enih misli in sta si drug drugemu nesebično dobrohotna tako, da lahko rečeta: njegovo veselje in njegova žalost — je moje veselje in moja žalost.

Tudi sv. Frančišek Sal., ki je poznal človeško srce kot malo kateri, je odobril tako iskreno posebno prijateljstvo, vendar z enim dostavkom. Pravi namreč: »Popolnost ni v tem, da nimaš prijateljstva, ampak v tem, da je to prijateljstvo dobro in sveto.« Dobro in sveto prijateljstvo je pa le tam mogoče, kjer je prava čednost. »Prijatelj je zdravilo za življenje in večnost, najde ga le ta, ki se Boga boji« (Sirah 6, 16). Jacobi zatrjuje: »Kdor veruje v prijateljstvo, mora nujno verovati tudi v čednost, ki je odsev božanstva v človeku. Kdor ne veruje v to božjo silo v človeku, je nemogoče, da bi mogel verovati v resnično in pravo prijateljstvo; kajti čednost in prijateljstvo sta zasidrana v istem nagnjenju k nesebični, svobodni, neposredni in zato nespremenljivi ljubezni.« Zato pa pravi sv. Frančišek Saleški, da je prijateljstvo tem popolnejše, čim večja je čednost, na katero se opira. In Cicero meni, da prijateljstvo po svoji naravi nikakor ni pomočnik greha, ampak zvest spremljevalec čednosti. Naj dodam še nekaj, kar pravi o prijateljstvu Goethe: »Prijateljstvo je čistejše, svetejše

Udeleženke gospodinjskega tečaja v Gorici

in duhovnejše od ljubezni, je nežna vez duhov, ki se skladno prizadeva za vse, kar je veliko in plemenito. Čisti plam prijateljstva ne vzplapola v divje zublje strasti; toda ljubezen (misli svetno ljubezen), nepokojno koprnenje, zrahlja prepogostoma tihi mir srca — in njeno silno valovanje še močan duh težko ukroti... Kar je velikega in božjega v svojstvu ljubezni, to je prijateljstvu lastno; toda prijateljstvo je prosto od omejenega čutnega hrepenenja in zato more ta krasna cvetka vzkliti le iz svetih tal preodlične svobode (to se pravi, da pravi prijatelji niso drug na drugega tako navezani, da bi izgubili svobodo srca).

Torej pravo prijateljstvo je nekaj zelo lepega in velikega ter zares neprecenljivi vir srčnega veselja in zadovoljnosti. Toda ker zahteva veliko

mero čednosti, ga pri današnjih ljudeh le redkokdaj najdemo. Velikokrat opazamo lepe začetke, pa kmalu se vse razgubi; prijateljstva se sklepajo in razdirajo ter zapuščajo le grenke sadove razočaranj, ki spremljajo pre-mnoge plemenite ljudi skozi vse življenje. Tu velja Sirahovo svarilo: »Ko hočeš dobiti prijatelja, poskušaj ga in nikar se ne vdajaj naglo v za-upanju . . .«

Prijateljstva, ki se iz same vnanje prikupljivosti naglo sklenejo, so navadno prav kratka.

Največkrat uniči prijateljske vezi — zlasti če je spol različen — čut-nost, da ne govorim o mesenosti, ki je prijateljstvu tako nasprotna kot ognju voda. Saj še Cicero, pogan, pravi: »Prijateljstvo izgubi svoj naj-lepši kras, če ne upošteva in cení čistosti.« Dekleta, da bi že mogle to stvar razumeti! S srčno krvjo bi vam rad v srca zapisal: Nečistost in sleherna nesramežljivost je strup za vsako prijateljstvo, tako pred zakonom kakor tudi v zakonu. Žakaj pa? Zato predvsem, ker niti največji nesramnež ne more nesramneža spoštovati; kjer pa ni medsebojnega spoštovanja, tam tudi prijateljska ljubezen ne more uspevati.

Pogostoma izpodkopava prijateljstvo tudi neodkritosrčnost in zlo-raba zaupanja. Prijatelj odkrije prijatelju marsikaj, česar bi za ves svet drugemu ne razodel. In kaj če tega prijatelj ne razume ter zaupno pove drugemu najdražje skrivnosti svojega prijatelja? Dokaj razumljivo je, da gre tako prijateljstvo po daljšem ali krajšem prerekanju rakom žvižgat. Zlasti med dekleti se na ta način raztrga največ prijateljskih vezi. Zato zaupaj, a glej komu, preizkušaj prijatelja, da ne doživiš bridkih razočaranj. Sirah pravi: »Nov prijatelj je kot novo vino, ko postane staro, ga piješ s slastjo! Starega prijatelja nikar ne zapuščaj, novi mu gotovo ne bode enak.«

Iz vsega tega razmišljanja o pravem prijateljstvu, bi mogli po vsej priliki sklepati, da so zanje — če kje — pač v krščanskih dekliških krož-kih prav ugodna tla. Tu se zbirate dekleta, ki ste enega svetovnega nazi-ranja, ki skupno stremite za vzori krščanske čednosti, ki se pogostoma shajate in imate tako priliko, da se pobliže spoznate ter se naučite druga drugo ceniti, spoštovati in ljubiti.

Prepričan sem, da bo tudi v naših krožkih prav mnogo srčne zado-voljnosti in veselja, če bo v njih prav mnogo prelepih prijateljskih vezi. Sodim, da so tudi ona prav pristrčna, posebna prijateljstva, če so zares dobra, v prid skupnosti. Dve prijateljici, ki se imata zares radi, pokažeta tudi na zunaj svojo srčno radost, ki se potem kot topli solnčni žarki raz-lijе čez ves krožek. Skupnosti v kvar so pa one bolestne prijateljske vezi, ki so polne čutne navezanosti medsebojnega nezaupanja in ljubosumnosti. Take prijateljice se vedno izločujejo od skupnosti, hodijo svoja posebna pota, pri sestankih in na izletih morajo hoditi in ždeti vedno skupaj, kakor bi druge ne imele nobene pravice do njih. Takih prijateljskih vezi naši krožki ne smejo trpeti. Še mnogo bolj nevarno in za skupnost nepreračun-ljivo hrano bi bilo, ako bi kak fant hotel s katerim dekletom živeti tako oddeljeno življenje v društvu. Dekleta, pozor in zopet pozor! Naša društva niso posredovalnice za zaroke in poroke. Veseliti nas mora, če se zakoni sklepajo med dobrimi krščanskimi dekleti in takimi mladeniči. Toda naša društva sploh naše pevske in dramske vaje posebej se ne smejo iz-premeniti v zbirališča za zaljublence. Tu bo treba pozornosti, če hočemo, da se udomači lepo veselje v naših društvih, kjer naj se vsi člani in vse

članice enako dobro počutijo v medsebojnem bratovstvu, sestrstvu in prijateljstvu. Če se imata dva posebno rada, naj se v društvu premagujeta in tem več pozornosti posvečata drugim! Tako delajo plemeniti prijatelji v družbi.

Prihodnjič bom izpregovoril o zabavi, v kolikor ovira ali pospešuje srčno veselje naše mladine.

V šolo!

Spet se začne šola. Prvič bodo otroci prestopili šolski prag in s plahim pogledom bodo sledili besedam učitelja, ki bo sejal prva zrnca vednosti v njih mehka srca.

O ti naši ljubljeni šolarčki, z velikimi prozornimi očesi, s skrivnostno tiho dušo, z večno vprašujočimi ustmi, z svetlimi solzami v očeh — kako nas skrbi vaš prvi korak v šolo!

Doma sta umeli svojo prvo učiteljico-mater, srkali ste njene glasove, radovali se njenih pesmic, zamaknjeni poslušali njene pripovedke — doma ste imeli mater, in v šoli? V tej šoli z visokimi okni, črnimi klopmi, pisanimi zemljevidi in velikimi podobami — boste li našli mater, njen jezik, njene popevke in pravljice? — Ah ne, vse nekaj, drugega, tujega vas čaka, ubogi otroci!

Pa se vrnite domov, k materam svojim, ki vas umejejo in jih prosite in rotite, naj zahtevajo za vas, ki ste njihovi — materine besede, njenega nauka in ljubezni!

Ne bodo vam odrekli teh svetinj, ker vas ljubijo! Le prosite jih!

R. Bednarik.

Stoletja pričajo!

V zgodovini narodov so izginili vsi tisti, ki so živeli pojemajoče življenje, kot brleča lučka v vihri. Ostali pa so rodovi, ki so zanetili s svojim življenjem kres ob katerem so se grelj njih sosedje. Živeli so Grki, vladali mogočni Rimljani, strahovale so svet divje azijske horde. Vsi ti in še množice drugih so pustile spomine svojih potov še v današnjih dneh. Toda vsi ti in še množice drugih so izbrisani že iz svetovne kronike, ker je njih življenje zamiralo vsled nenravnosti in mehkužnosti. V veliki kroniki človeštva pa je še danes ostalo na častnem mestu ime rodu, napisano od mogoče že strohnele roke; ime rodu slovanskega, ki je Evropi in človeštvu sezidal s trupli svojih očetov in sinov jez, da niso mogle čezenj povodnji Obrov, Madjarov in Turkov. Stoletja pričajo, kako je Sloven branil vhode v Italijo pred jezo obrsko, kako je odbijal s svojimi ščiti puščice madžarske, kako je razgaljal prsi pred turškimi meči. Ni branil le svojih mater in hčera, svojih domov in njiv, branil je kulturo zapadne Evrope, da je niso poteptale v tla barbarske tolpe. Stoletja pričajo o teh borbah naših dedov za dom in rod, za križ sveti in svobodo zlato; pričajo pa tudi o plačilu, ki so jo že naši dedje dobili za izžete srage krvi. Prišli so grofje in valpeti in dacarji ter zavilhteli bič nad pleči borcev za človeško kulturo in jim upognili nekdanj ponosni tilnik. Ali kaj stoji zapisano v kronikah? »Prišli so, ki so zamahnili po rodu, ki je s svojimi prsi kril tlačitelje, a njih

zamah se je obrnil proti njim samim.« Kostni naših mrtvih prednikov ob Adriji in Labi, v ogrski Pusti in alpskih dolinah vpijejo:

»Mogočen plamen iz davnine šviga,
vekovke preletel je koprné,
in plamen naš se druži z njim, se dviga,
in plamen naš pogumno dalje gre,
ker neprekinjena drži veriga
iz zarje v zarjo in od dne do dne...

Iz davnine švigne plamen in razgreva prsi potomcem, ko berejo o junaških prednikih, ki niso več hoteli poslušati zapovedi obrskih havanov. Sloveni so v 7. st. porazili svoje valpete, ki so dotlej le kockali na medvedjih kožah in se zabavali s slovenskimi ženami in hčerkami. Niso se še navžila slovenska pljuča svobodnega zraku, že se prikaže na vzhodu nov oblak, ki je zavijal v temo vso Evropo, baš tedaj se razvijajočo pod dobrodejnim vplivom krščanske blagovesti. Uralobinsko plemo Madjarov, biva-joče za Uralom in Kaspijskim jezerom, se je dvignilo v 9. st. in z ognjem in mečem zarisalo svoj pohod do panonskih Slovencev. Vsa Metodova setev je bila poteptana. Najhuje pa so občutile naše dežele madjarsko pohlepno po l. 899., ko so čez sedemkrat drli po stari rimski cesti skozi Vipavsko in dalje po takozvani »ogrski cesti« do Tilmenta in v Italijo. Ti roparski pohodi so najbolj zadeli dežele, koder so bivali Slovenci. Slovenci so jim prizadjali tu pa tam najhujše poraze. Ali rane, ki so jih vsekali ogrski meči so še dolgo krvavele. Bavarski škofje so poročali papežu Ivanu IX.: »V celi Panoniji, naši največji pokrajini, ni ne ene cerkve. Lahko Vam od Vas postavljeno škofje povedo, koliko dni so potovali in so videli le opustošeno zemljo...« Ni čuda, da še danes živi med narodom spomin na »pesoglavce«, ki tržejo ljudem srce iz prsi in jim pijejo kri. Bitka na Leškem polju l. 955. je šele ustavila divje madjarske navale. Odslej dalje so se Madjari mirno naselili v ogrski nižini in začeli obdelovati polje. Še danes je vse polno slovenskih besed v madjarščini za poljsko orodje. Z omenjeno bitko je končala 300letna doba požiganja na naših tleh. Naši pradedje so stali na braniku za evropske narode. In če so vsled tega kulturno zaostali za drugimi narodi, ki so se prostejše razvijali, bo morala biti poplačana vsaka kaplja krvi in zaceljena vsaka rana! A kdor je malodušen in neveren, naj obrne list v knjigi žive zgodovine in bo bral, da kdor je krvavel je tudi živel!

Usojena pa so bila našim pradedom še slavnejša dejanja. Njih prsi so postale »antemurale christianitatis«, zid krščanstva, kot se bere v papeških pismih. Doba turških vpadov v XV. st. je s krvjo vpisana v zgodovini slovenskega naroda. Zopet so kazala znamenja, da bo naš rod nad tristo let krvavel, da brani ne le sebe, marveč tudi ves krščanski svet. Bili so trenutki, ko so se vsi mogočneži tresli pred janičarji in so le Slovenci in Hrvat — srbska sila je bila vsled izdajstva strta na Kosovem polju l. 1389. — zadrževali turške konje, da niso prišli iz Tibere in zobali z oltarja svetega Petra v Rimu. Takrat so se poskrili grofje in valpeti za grajske stolpe in okope, naši kmetski očetje so pa morali brusiti sekire in pripravljati vile, da ubranijo svoj dom pred kletim vragom. Prevečkrat le zato, da je poslej prišel valpet in pobral kar je ostalo Turkom! Slovenska hrabrost, vernost in zvestoba, že takrat so te poviševali in obenem zasmehovali!

Ko so sneli Turki križ s cerkve sv. Sofije v Carigradu, razbili krščansko-jugoslovansko vojsko na Kosovem, ko sta izdihnila Ivan Hunjadi, ogr-

ski vitez in ponižni frančiškan Janez Kapistran, ki sta pod Belgradom še zadnjč zmagala s krščanskimi četami nad Turki, se razlije povodenj proti zapadu in grozi vsej Evropi. Papeži v Rimu so pošiljali v svet pisma za križarsko vojno, nemški cesar se je pripravljaj in slepal zveze, francoski kralj je zbiral denar, grofje in deželni stanovni so razpošiljali brze sle po deželi s pozivi na posvet, le naši očetje so se pokrižali in vzeli v roke, kar je bilo in padali i numirali za tiste, ki so se posvetovali in pisali potem zgodovino, kot je prijalo njih gospodarstvu.

L. 1469. se prčne doba vsakoletnih turških napadov, ki so se nepretrgoma ponavljali do l. 1483. Prvi večji vpad na Gorišo je bil odtod na Kranjsko. Skander-paša pa je v juniju in septembru istega leta plenil po Krasu in Furlaniji do Piave in odgnal v sužnjost 10.000 ljudi. Naslednje leto se je zopet razlilo 8000 Turkov čez Bazovico, Prosek, Devin in Tržič na Furlansko. Odslej ni bilo niti eno leto brez turških napadov. Nesreča obupanega ljudstva je že priklopela do neba. Kranjski deželni stanovni so pisali papežu Sikstu IV.: »... mi in vse sosednje pokrajine morali se bodemo vzdigniti in zapustiti deželo in domovino. A kje bo ta revna in preganjana množica zavetja našla...« Najhujše napade je morala naša ožja domovina pretrpeti v l. 1477. in 1478. L. 1477. so se Benečani zapletli v vojno s Turki. Sultan Mohamed sklne Benečane na lastnih tleh napasti. Tedaj plane Omar-beg z veliko vojsko na Povišno. Benečani so hitro utrdili okope pri soškem mostu in tabora pri Gradiški in Foljani. Beneški kapitan Jeronim Novello je bil na prostem pred Gradiško poražen in tedaj so videmski meščani gledali s svojih stolpov velikansko plameteče morje od Gorice do Piave. 3000 Slovencev, ki so branili prehode čez gorska sedla v Italijo, je bilo posekanih do zadnjega moža. Čez dobro leto so zopet obiskali Turki naše kraje pod Skender-begom. Ker so jim Benečani zastavili ob Soči s 6000 možmi pot, so se Turki 23. julija obrnili po soški dolini navzgor. Divjali so tako hudo, da je še danes ostalo veliko pripovedi o tem krvavem letu po Tolminskem. Najbolj znan je »Turški križ« na tolminski cesti med Ročinjem in Dolenjimi seli. Na hrib so baje znosili kmetje skale in jih potem valili na Turke, ki so bili vsi pomandrani razen načelnika. Pri Bukovem so se začela vdirati turškim konjem kopita v zemljo, da niso mogli naprej in so se morali vrniti. Kraj se še danes zove »Žrelo«. V spomin na čudežno rešitev so še pred 30 leti zvonili vsak petek popoldne ob treh.* Po baški dolini so tudi še pred nedavnim časom molili pri večerni molitvi, da bi jih Bog obvaroval pred »grozovitim Turkom«. Tako se je vkoreninil ljudem strah pred Turki. S soške doline so Turki šli proti Predilu. Pri Strmcu (Zgornji Log) so kmetje in rudarji razdrli most čez potok; divjaki so zvezali konje na vrvi in jih spustili v potok ter tako obšli hrabre branilce in jih pobili. Pozneje so tudi še vsako leto obiskavali turški roparji naše kraje, a ne več v tolikem številu. Čez 3 leta so pa naši kmetje zgrabili Turke v temnih gozdovih Hrušice in jim odvzeli vse jetnike. Kraj se še danes zove »Turški klanci«, pri vasi Hrušica. Cesar Maks je sklenil s sultanom Bajazitom premirje. Slovenska zemlja si je nekoliko oddahnila. Vendar so pa še posamezni turški pohodi spominjali na one krvave čase. Tako je leta 1499. Iskender-paša znova požigal in moril po Goriški in Furlaniji.

Več kot 50 let je zdaj turška sila mirovala. Ko nastopi vlado silni sultan Soliman, razglasi po svetu, da bo sezidal Alahu na čast eno mošejo na Dunaju, eno v Rimu in eno v Jeruzalemu. Krvavi svit kresov je oznanjal deželi, da se bliža sovražnik. Ljudje so hiteli spravljati borne ostanke svo-

* Če tudi danes še, mi ni znano.

jega premoženja in se zapirali v utrjene tabore krog cerkev, kjer so se borili »v levici križ, v desnici meč«. Goriška ni dosti občutila teh navalov v XVI. st. Le l. 1511. je truma Alahovih častilcev prišla k nam, da znova obudi spomin na grozne čase. Mnogo več so pa pretrpele sosednje slovenske dežele zlasti, ko se je turška armada umikala izpred Dunaja. Slovanski kralj Jan Sobieski je strl za vedno turško pošast. Naše dežele so leta in leta odbijale Turke, ki niso nikdar prišli preko trupel naših dedov v zapadno Evropo. Pogorišča in gnijoča trupla padlih borcev so kazala svetu junaštvo tistih dni. Kar je še ostalo ljudstva, je preplašeno vedno pričakovalo novih napadov. Strah je bil tolik, da je cesar Ferdinand ukazal, naj se vsak dan ob dvanajstih zvoni, da Bog odvrne turško šibo. To se je ohranilo do danes, čeprav ima že drug pomen.

V teh hudih stoletjih je zapisano, da je slovenski rod s krvjo svojih očetov podpisal posebno listino svojih domov. Pričujejo betežni starci in jok nebolgljenih dojenčkov, ki so jih Turki nabadali na sulice, da je ta najmanjši izmed rodov največji, ker je rešil svetu za ceno lastnega pogina tisočletne pridobitve velikih duhov in celò krščanstvo! In ta zavest ni majhna dedščina potomcem!

Petje.

Zborovanje pevovodij.

V četrtek 25. septembra so se zbrali v Gorici pevovodje iz vseh strani naše dežele. Prišlo je k zborovanju 62 pevovodij in skladatelj: Vodopivec, Laharnar, Grbec, Doktorič in Komel. — Sestanek so pozdravili: Zbor svečnikov sv. Pavla, g. S. Kumar, msgr. M. Arko in več prosvetnih okrožij.

Namen zborovanja je bil, dati pevovodjem potrebna navodila za zborovo petje in ustanoviti Pevski pododdelek Prosvetne zveze, kot vrhovno inštanco pevskih odsekov in priključenih avtonomnih zborov po deželi.

Zbor je otvoril g. A. Sever in poudaril prisrčno navzoče komponiste in pevovodje. V imenu Prosvetne zveze je pozdravil udeležence g. zvezni tajnik. Referirali so g. Al. Bratuž

o reorganizaciji pevskih zborov, skladatelj g. V. Vodopivec o narodni pesmi, g. D. Doktorič o cerkveni pesmi, g. Grbec o umetni pesmi, gč. prof. Frida Ščekova o izobrazbi pevovodja, g. A. Sever o zborovem petju, g. C. Zamar o glasbeni šoli in pevskih tečajih ter g. Joško Bratuž o glasbenem inventarju.

Predavanja so bila poučna in izčrpna. Sprejete so bile naslednje resolucije:

1. »Čolnič« naj objavlja članke o pomembnosti in značaju narodne pesmi in naj v glasbeni prilogi objavlja narodno pesem.

2. Pevski oddelek naj prouči vprašanje o tečaju za cerkvene zборе, naj dela na to, da se zasnjuje društvo organistov, namenjeno dvigu njihovega in materielnega stališča. Obvesti in naprosi naj se goriški in tržaški ordinariat, da to prizadevanje podpira. Ista prošnja naj se naslovi na Zbor svečnikov.

3. Na tečajih naj se podučuje tudi tehnika v petju, obravnavajo pravila za prednašanje in pravilno izgovarjanje.